

Energie 2023

Ján Košturiak

Moji hostia:

Petr Vladovič, ako mladík
vystúpil vysoko v
spoločenskom rebríčku, padol
aby mohol hľadať správnu
cestu

Bohuš Fraňo, pred 50 rokmi
emigroval, žil a pracoval
medzi chudobnými ľuďmi v
Latinskej Amerike. Vrátil sa na
Slovensko a našiel tu veľa
sebečtva a svárov

Energia (E) vo fyzike je schopnosť fyzikálnej sústavy konať prácu (W)

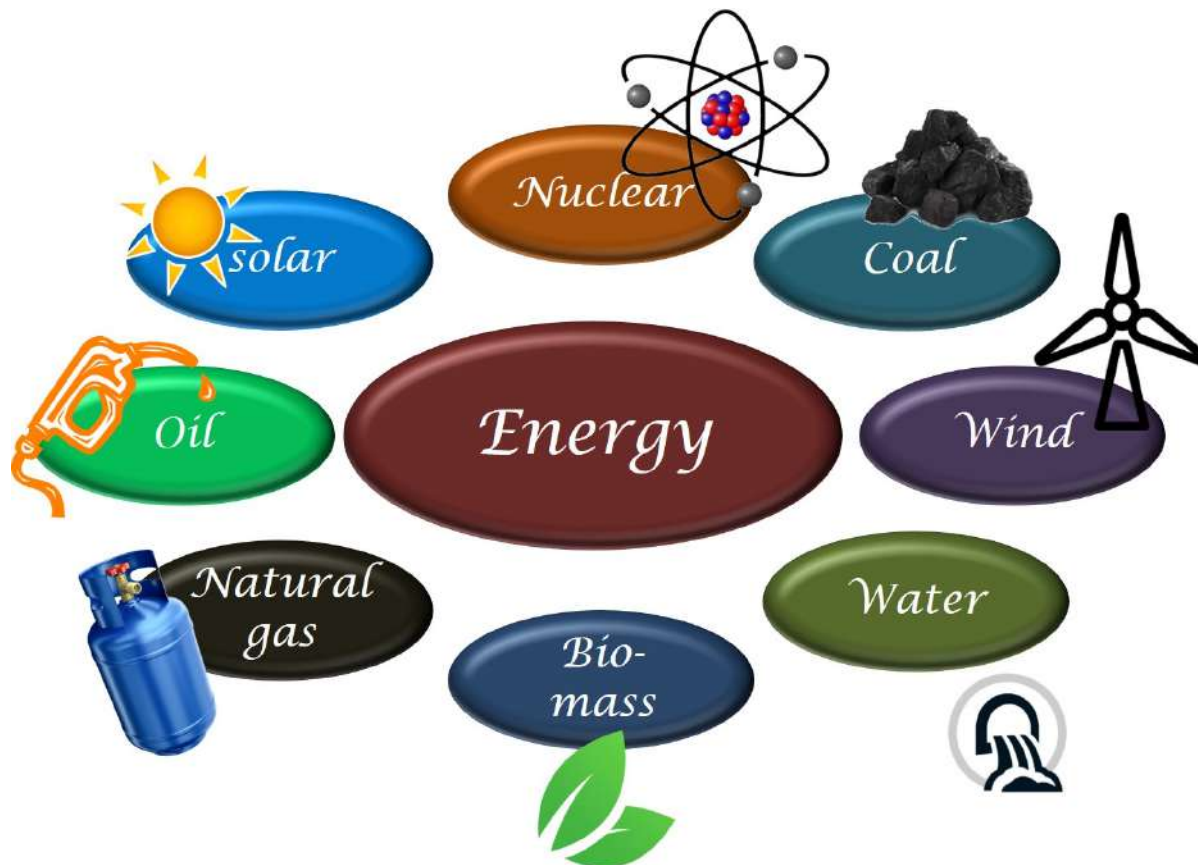
Energia (polohová, pohybová, vnútorná) je miera všetkých foriem pohybu hmoty

Energia duchovná – motivácia, sila konať (dobro alebo zlo)

Zdroje pozitívnej energie (čisté premene, dobro, láska, viera, nádej, proaktivita)

Zdroje negatívnej energie (zakalené pramene, zlo, nenávisť, strach, beznádej, reaktivita)

Tak ako sa ľudstvo usiluje dať zdroje energie do súladu s prírodou, mali by sme sa aj v duchovnej oblasti snažiť o to, aby sme boli v súlade s princípmi (Božou vôľou)

Zlaté pravidlo, Bruce Lipton, Sponánná evolúcia

Buddhizmus: Nezraňuj druhých ničím, čo sám považuješ za zraňujúce (Udana Varga 5,16)

Kresťanstvo: Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im. V tom je celý zákon i proroci. (Matúš 7:12)

Konfucianizmus: Nečiň iným to, čo nechceš, aby iní činili tebe. Potom proti tebe nebude žiadna zášť, ani v rodine ani v štáte (Konfucius 12:2)

Hinduizmus: Toto je všetká povinnosť: nečiň druhým, čo nechceš, aby činili tebe (Mahabharata 5:1517)

Islám: Nikto z vás nie je veriaci, pokiaľ netúži robiť pre svojho brata to, čo si praje pre seba (Sunna)

Judaizmus: Čo je odporné tebe, nečiň druhým. To je celý Zákon, všetko ostatné je výklad (Talmud. Šabat 3id)

Taoizmus: Považuj zisky svojho suseda za svoje vlastné a straty svojho blížneho za svoje vlastné (T'ai Shang Kan-Ying P'ien)

Zoroastrizmus: Sama Príroda je dobrom, ktorá nečiní inému to, čo nepovažuje za dobré pre seba samu (Dadis-tan-i-dinik, 94:5)

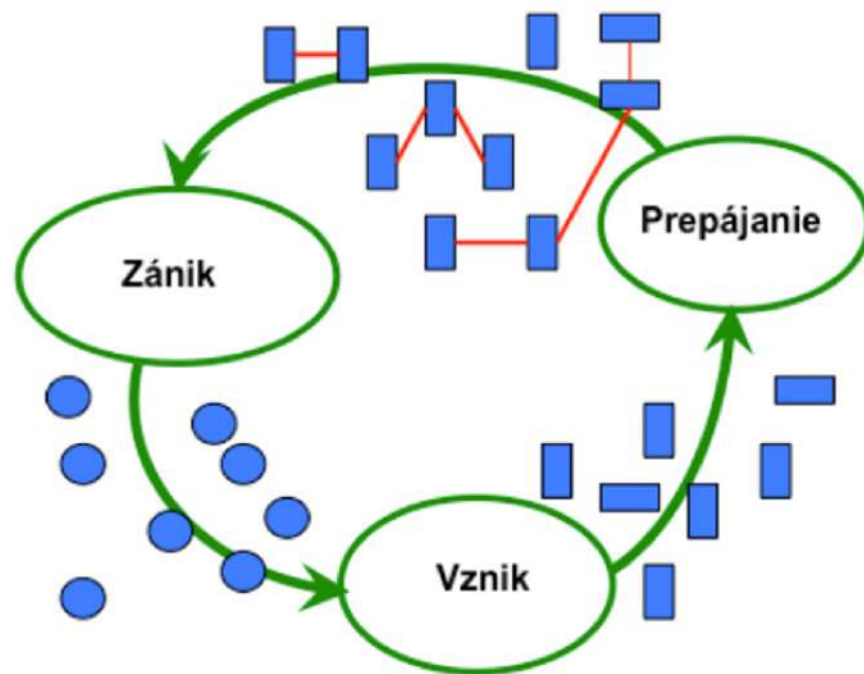
Spoločnosť a technologické disrupcie

- **Energia** - voda, para, elektrina, ropa, slnko, vietor...)
- **Doprava, rýchlosť a vzdialenosti** - loď, vlak, automobil, lietadlo, rýchlovlak, raketa, internet...
- **Materiály** – drevo, kameň, meď, bronz, oceľ, hliník, kompozity, plasty, recykláty, plasty, prášky, karbóny, grafén, katómy (inteligentné materiály s čipmi)
- **Technológie** – rezanie, brúsenie, odlievanie, kovanie, tvárnenie, lisovanie, obrábanie, spájanie, tlačenie, VR/AR
- **Ľudia a vzdelanie** – izolovaní a nevzdelaní, poľnohospodári, remeselníci, priemyselní ľudia, informatici, celosvetovo prepojení vedci a inovátori
- **Organizácia** – hierarchie - otrokár a otroci, panovník a poddaní, zamestnávateľ a zamestnanci – dnes siete spolupodnikateľov

kreatívna deštrukcia

Inovácie, nové technológie a pravidlá hry, majú šokový vplyv na celý systém – menia sa ceny, hráči a pravidlá hry v celej ekonomike. Staré a unavené spoločnosti sú likvidované a nahrádzané novými, produktívnejšími a kreatívnejšími, dochádza k preskupeniu síl.

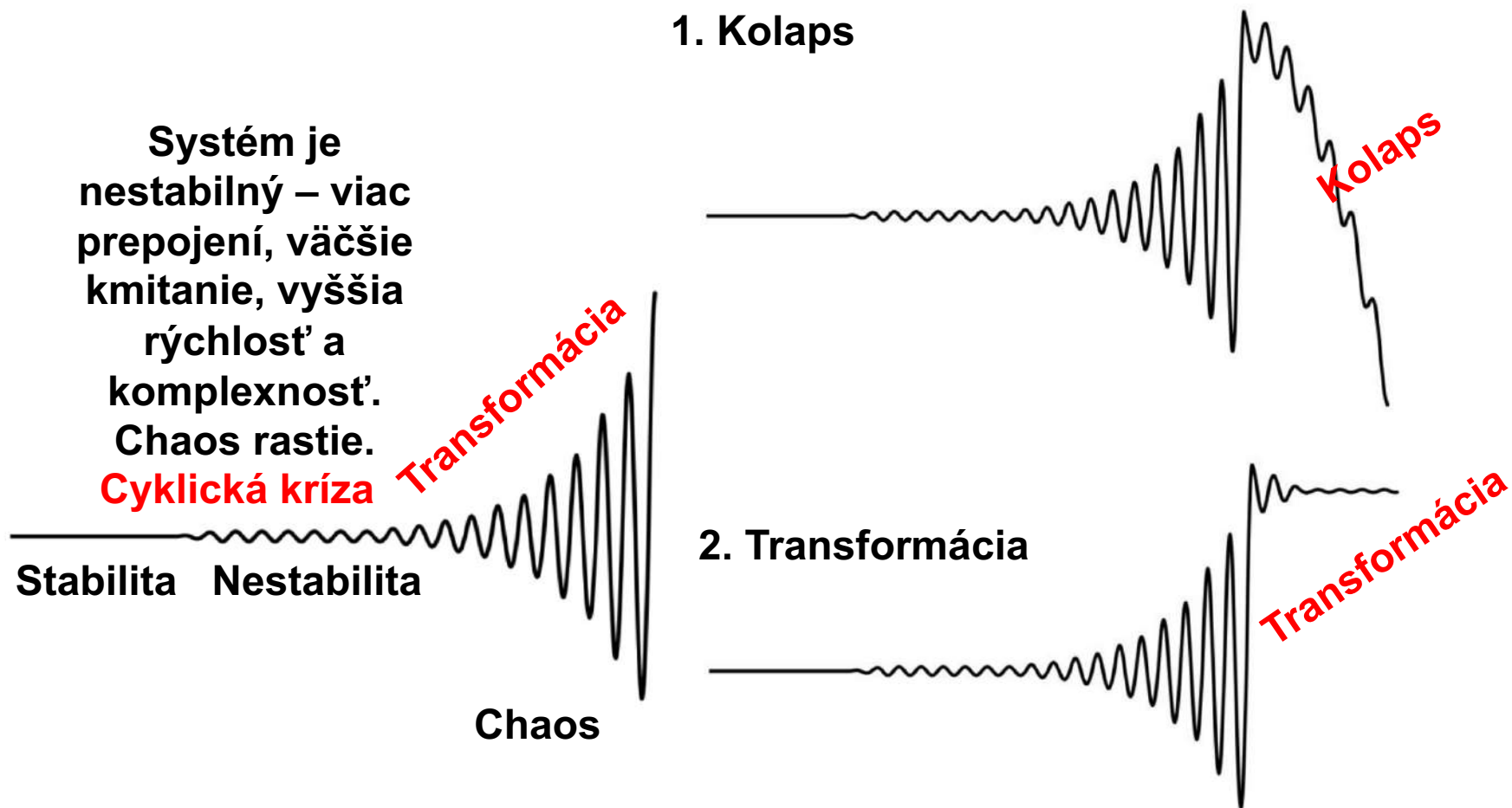
Peter Alois Schumpeter

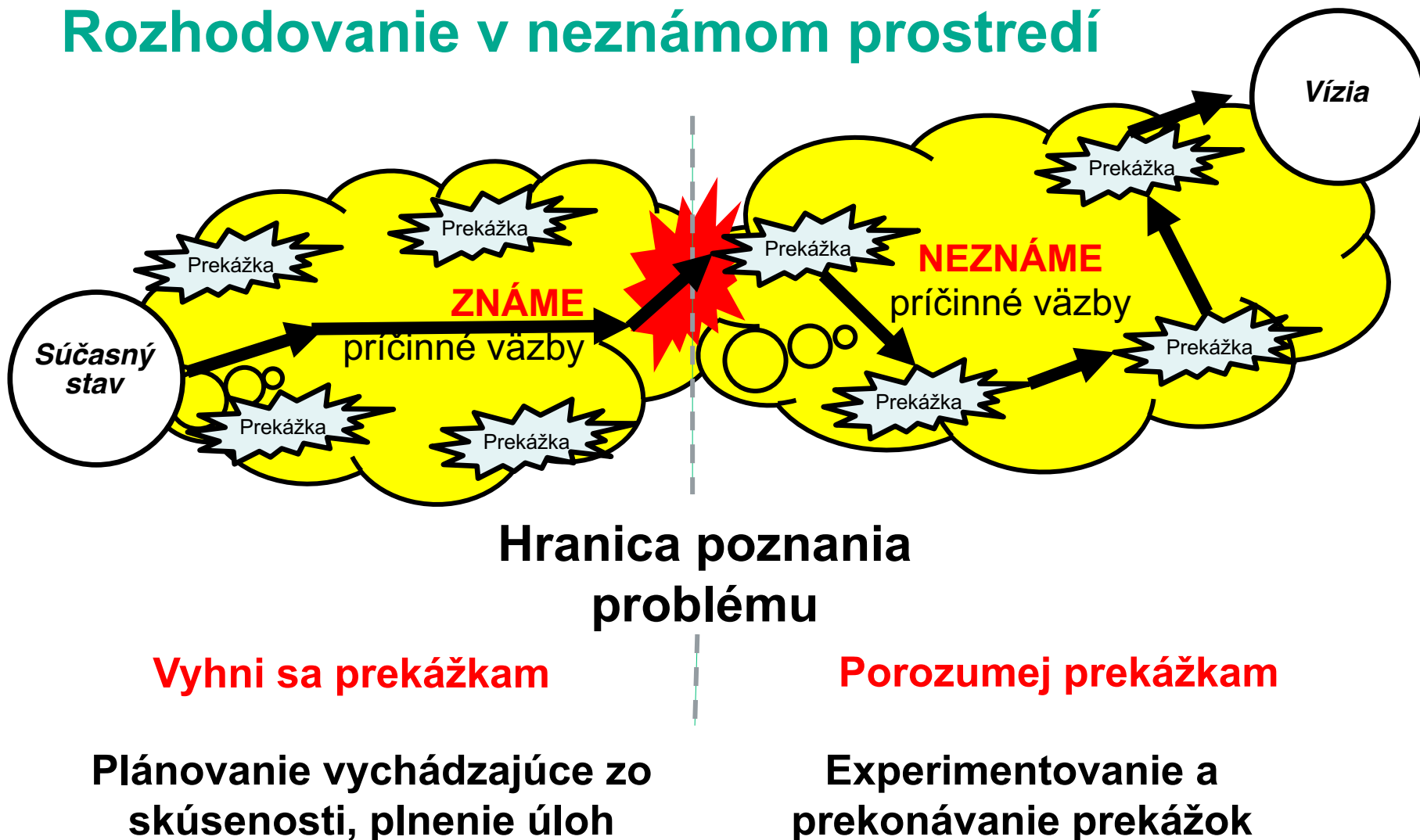
Čo sa stalo?

1. **Covid a iné pliagy**
2. **Kolaps globálnych dodávateľských reťazcov**
3. **Vojna v Európe**
4. **Prelom v energetike**
5. **Transformácia priemyslu, digitalizácia, automatizácia**
6. **Rast cien a inflácia**
7. **Hlad, nepokoje, migrácia, sociálne problémy**
8. **Klimatické zmeny, nedostatok vody a pôdy**
9. **Nedostatok pracovníkov**
10. **Kríza vzdelávania**

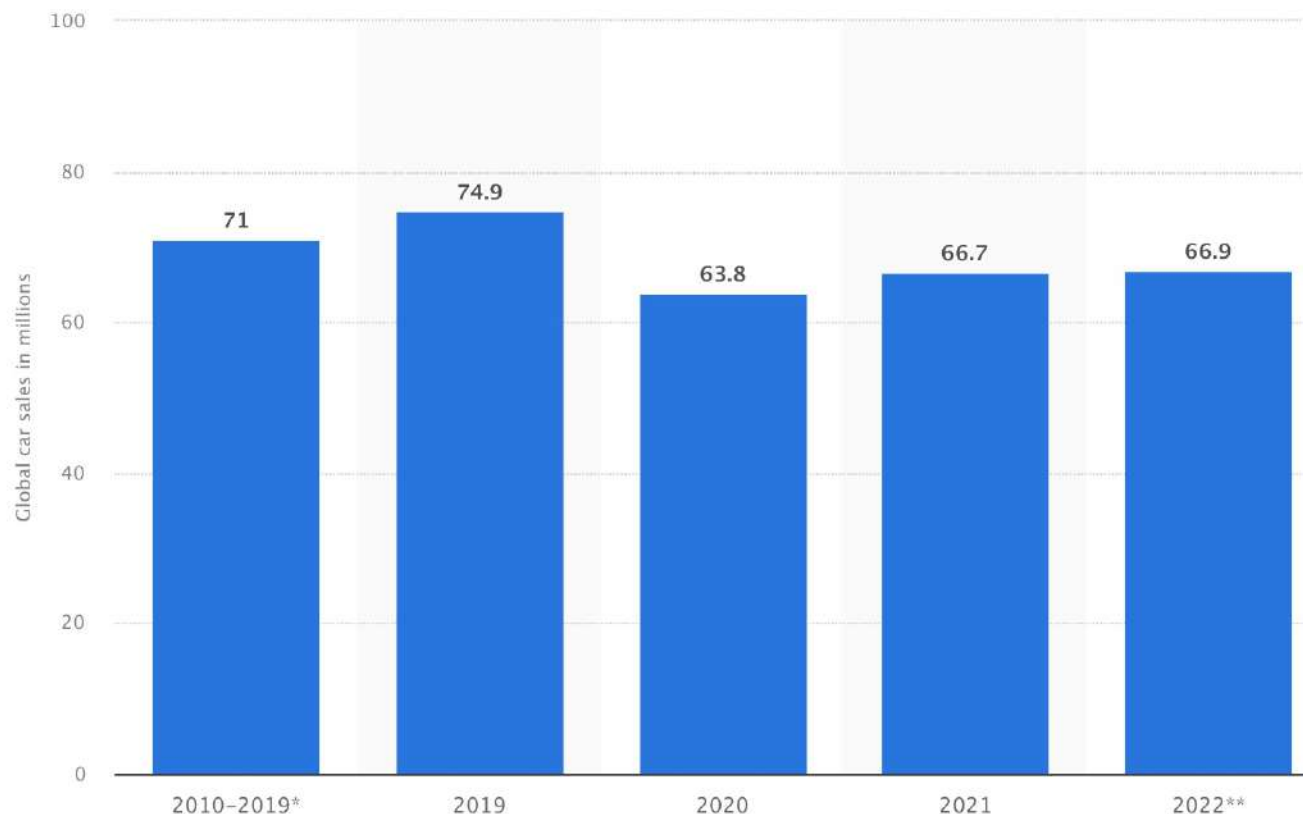
Rastúca nestabilita a chaos

Rozhodovanie v neznámom prostredí

Zníženie predaja automobilov (elektro 4%)

Slovensko je zásadne závislé na výrobe automobilov. Ani v roku 2023 sa svet nedostane na úroveň roku 2019. Prebieha re-lokalizácia, zdieľanie, zmena hodnotového vnímania automobilu a i.

[Additional Information](#)

© Statista 2022

[Show source](#)

Úsmev hodnotového reťazca

Tvorba hodnoty

↑
Vysoká

Stredná

Nízka

2000 - 2020

1960-1970

2020 - ???

Výskum a vývoj

Design/
konštrukcia

Výroba

Montáž

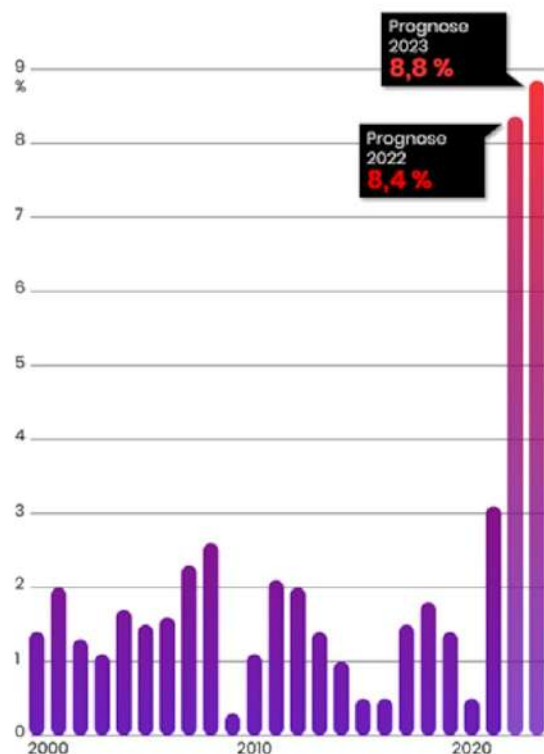
Predaj

Služby
zákazníkom

Čo bude?

Inflation: Hier, um zu bleiben

Jährliche Inflationsrate in Deutschland seit 2000 und
Gemeinschaftsprognose* für 2022 und 2023, in Prozent

*Beteiligte Institute: Ifo Institut, IfW Kiel, IWH, RWI

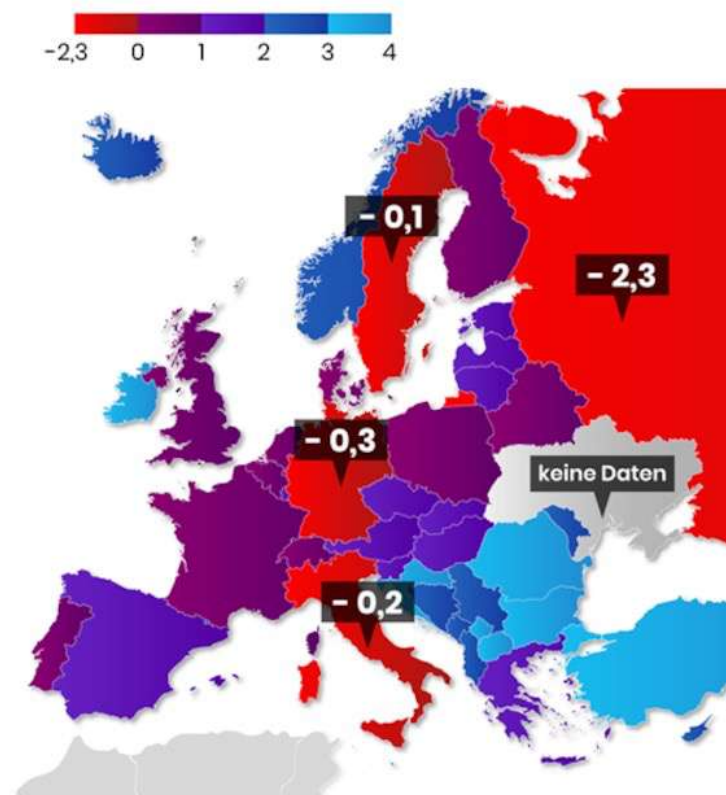
ThePioneer

Quelle: Statistisches Bundesamt,
Ifo Institut, IfW Kiel, IWH, RWI

powered by
statista

Europa 2023: Das Jahr der Rezession

IWF-Prognose zum Wirtschaftswachstum in Europa
2023, in Prozent

ThePioneer

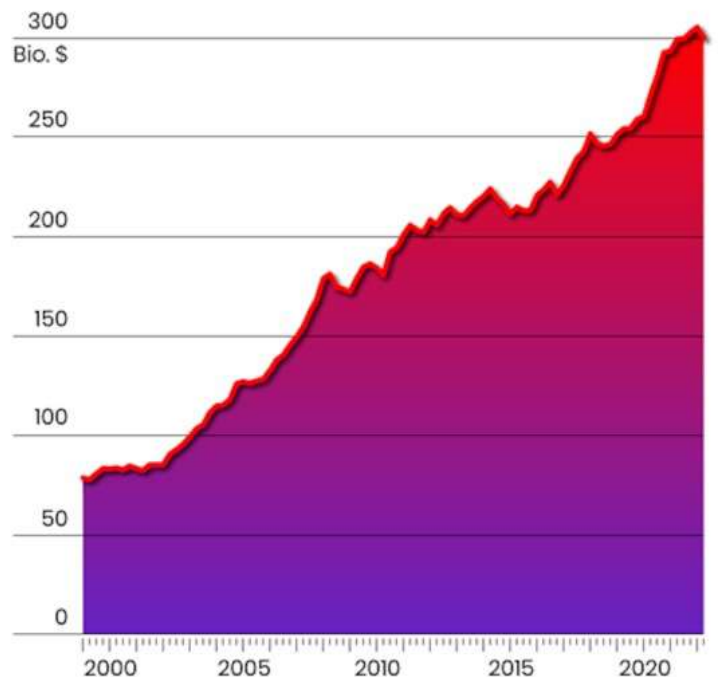
Quelle: IWF

powered by
statista

Čo bude?

Die Welt ist kreditsüchtig

Weltweite Schulden seit 1999, in Billionen Dollar

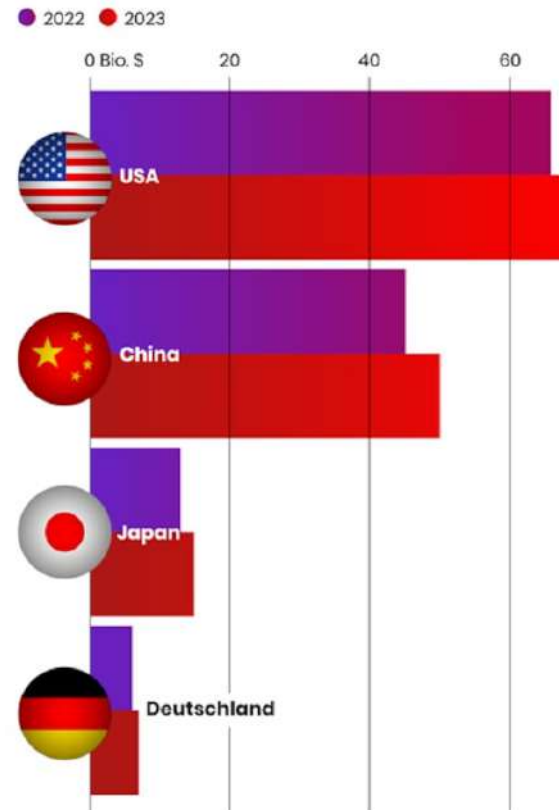
ThePioneer

Quelle: IIF

powered by
statista

Verschuldung steigt in 2023

Absolute Schulden ausgewählter Länder in 2022 und
Prognose für 2023, in Billionen Dollar

ThePioneer

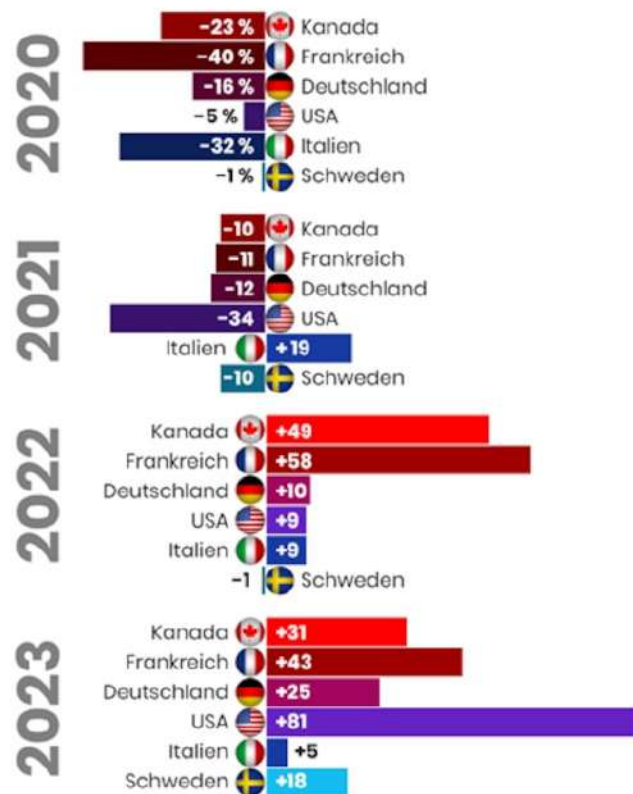
Quelle: Economist Intelligence Unit

powered by
statista

Čo bude?

Die Insolvenzswelle kommt

Jährliche Veränderung der Gesamtinsolvenzen in ausgewählten Ländern, in Prozent

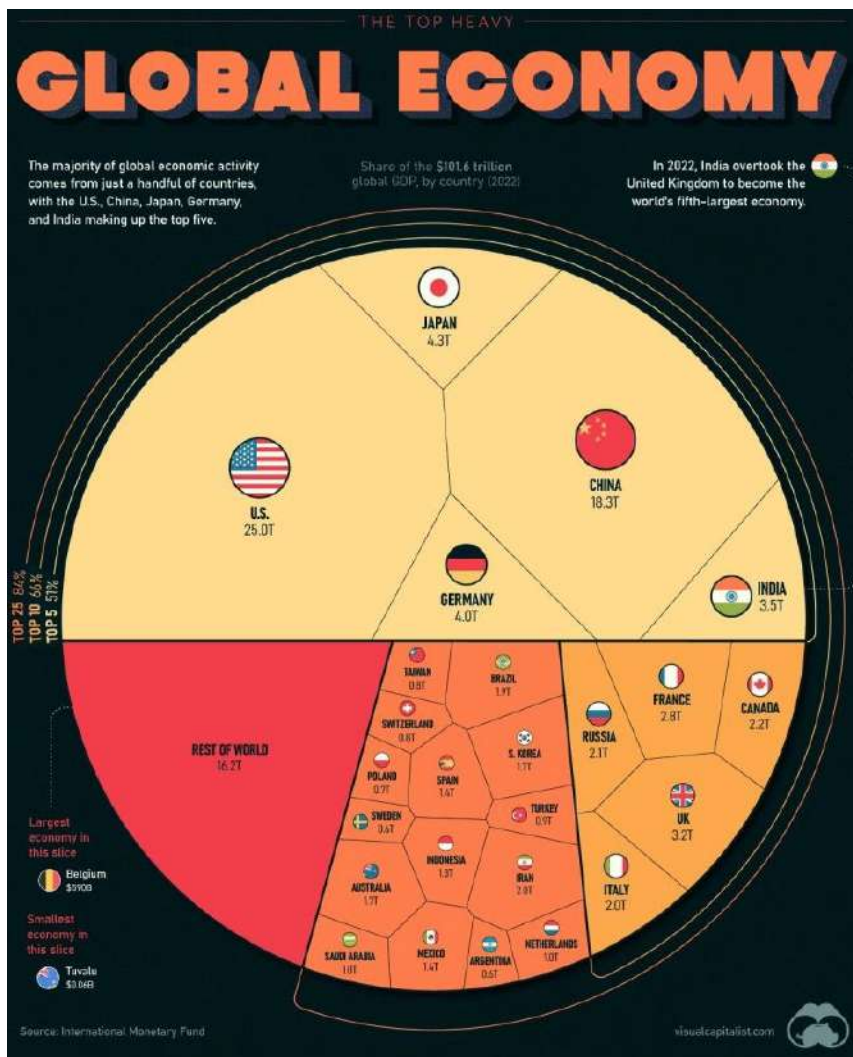
ThePioneer

Quelle: Atradius

powered by
statista

Analýza spoločnosti Dun & Bradstreet sledoval a 269-tisíc firiem, ktoré podnikajú na území Slovenskej republiky. Podľa prieskumu je ohrozená krachom v priemere každá šiesta firma na Slovensku.

Čo bude?

Slovensko je trpaslík na ekonomickej mape sveta.

Môžeme byť ale významným hráčom v tvorivosti, kreativite, vzdelávaní, regionálnom rozvoji, pomoci slabým a vylúčeným.

Namiesto železa, betónu alebo elektriny by sme mohli vyvážať inovácie, riešenia, empatiu a pomoc.

Prelomové inovácie

Podnikové inovácie

Sociálne inovácie

Niektoré výzvy

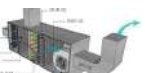
- **Ako diverzifikovať priemysel, postavený na automobilovej výrobe?**
- **Ako zvládnuť disruptívne technológie, transformáciu spoločnosti a vylučovanie ľudí na okraj (osamelosť 25% ľudí v EU)?**
- **Ako riešiť demografický vývoj, keď do roku 2050 bude v 55 krajinách sveta tretina ľudí nad 60 rokov?**
- **Ako prekonať regionálne rozdiely?**
- **Ako podnikat' v súlade s prírodou a človekom?**

Trendy a inovácie – Inovato projekty

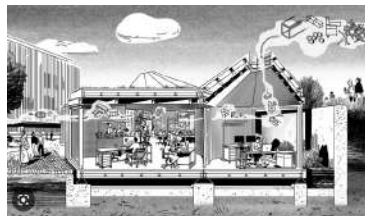
Re-lokalizácia	Digitálna transformácia	Siete zdieľania	Cirkulárna ekonomika
			
• Modulárne mikrofabriky • Solar Arm • Autonómne poľnohospodárstvo • Biking future	• Worksys/ Citysys • D2000 • AI Inspector • Digitálne ekosystémy • Smart factory	• Advanced Manufacturing Hub • Sieť aditívnych technológií • Venture Lab	• Smart energy group • Ecoluxin • OZ Dobrý pastier • Prolen • Green city

Modulárna inteligentná mikro fabrika

Moduly

Stroje 	Sklady 	Roboty
Manipulátory 	Kontrola 	Riadenie
Montáž 	Výroba 	Monitorovanie
Budovy 	Energie 	Vzducho-technika
Svetlo 	Voda 	IoT

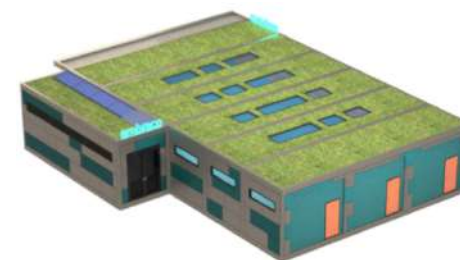
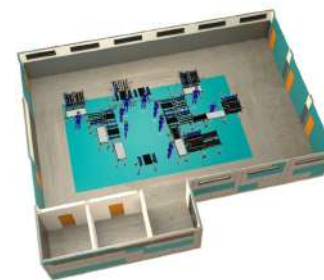
1. Projektovanie –
digitálny dizajn (AR/VR) a
simulácia

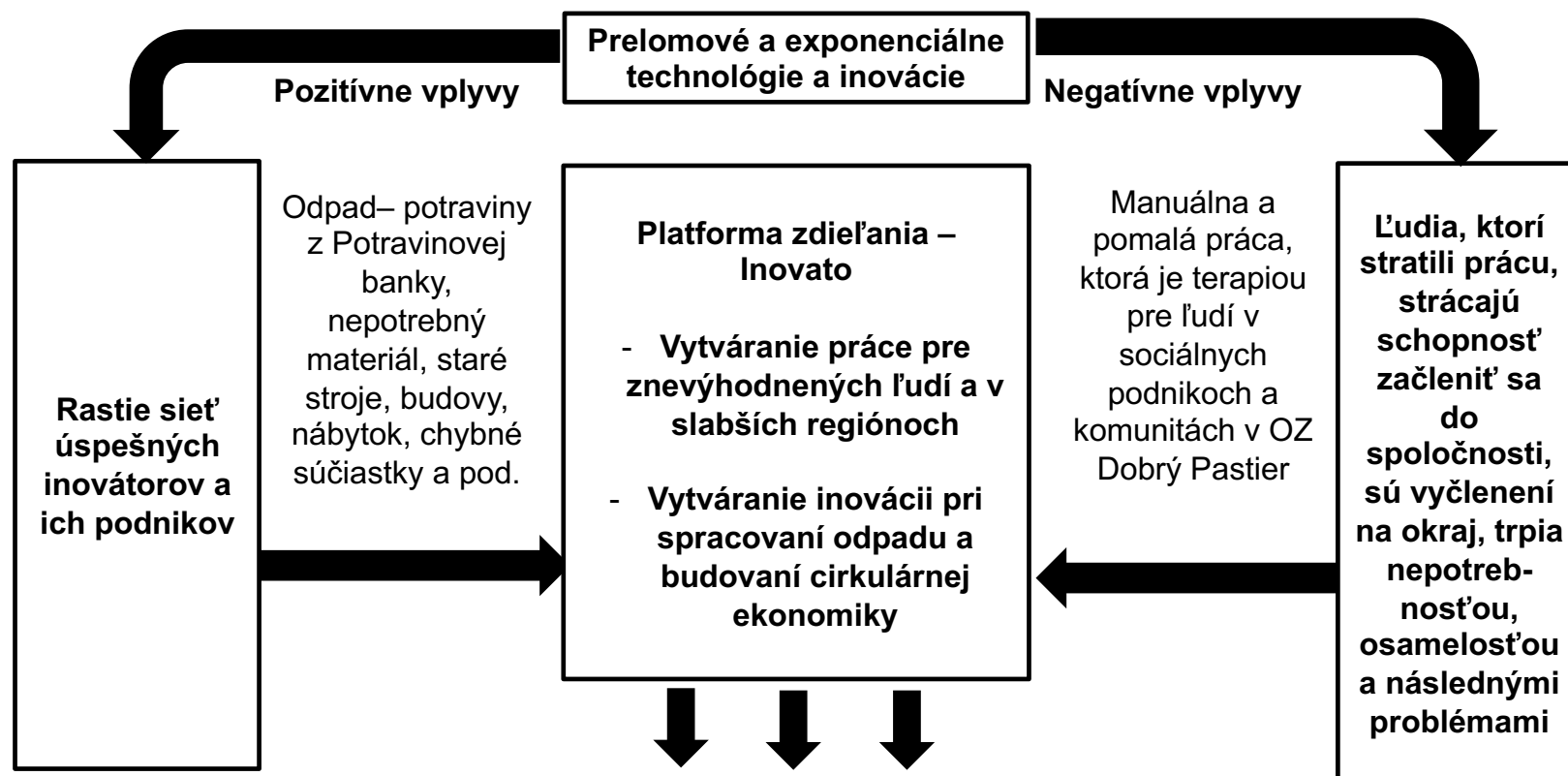
2. Výroba - digitálne
dvojča

3. Inštalácia a prevádzka
– virtuálne dvojča

Spájanie svetov – úspešní, nepotrební, malí, veľkí, rôzne obory – pripojte sa!

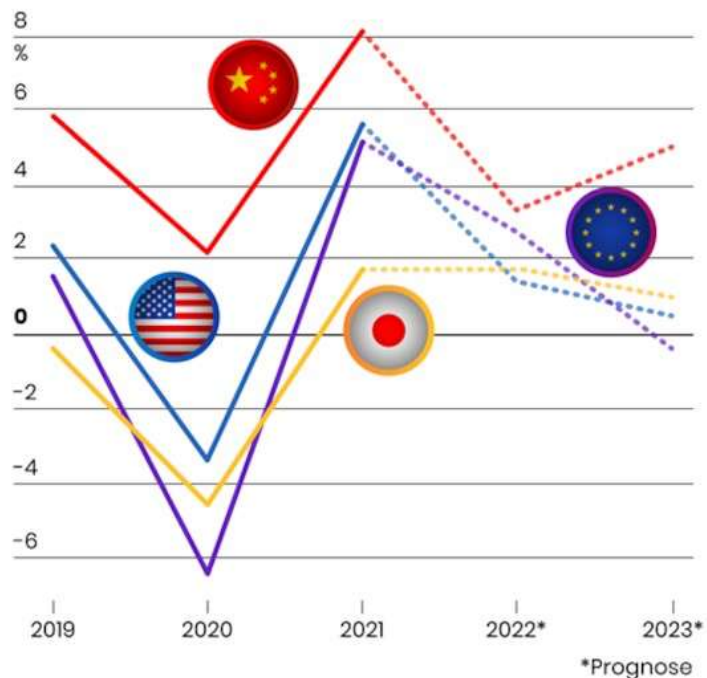

Redukcia odpadu, vytváranie práce pre ľudí na okraji spoločnosti, odstraňovanie regionálnych rozdielov, re-lokalizácia, cirkulárna ekonomika

Čo bude vo svete?

China: Gute Aussichten

BIP-Wachstum ausgewählter Länder seit 2019 und
Prognose für 2022 und 2023, in Prozent

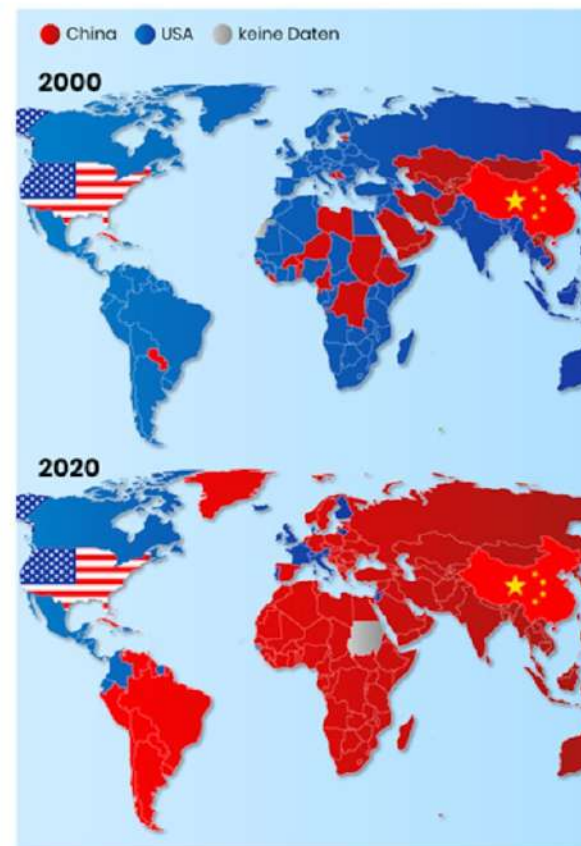
ThePioneer

Quelle: Economist Intelligence Unit

powered by
statista

China: Handelspartner der Welt

Länder weltweit nach ihrem wichtigsten Handelspartner
in 2000 und 2020

ThePioneer

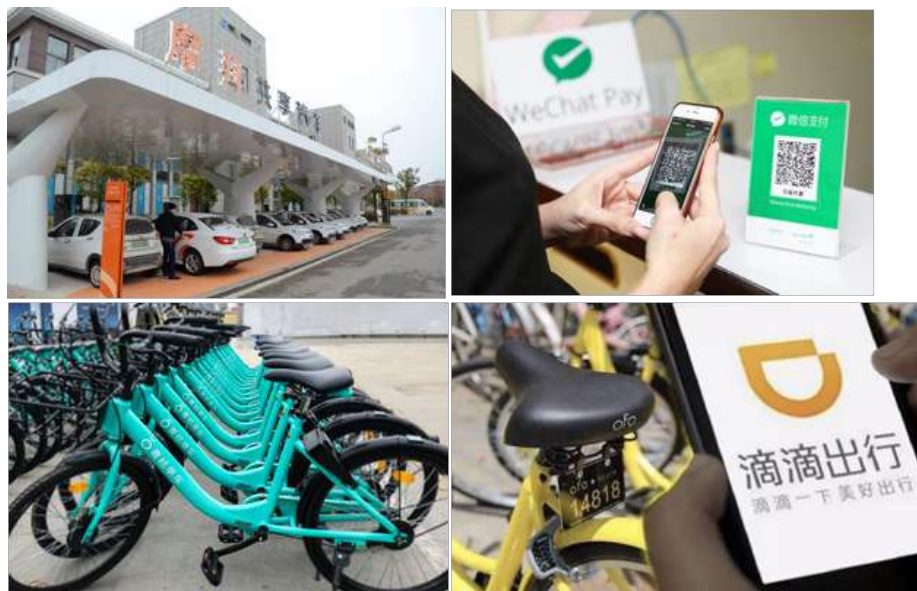
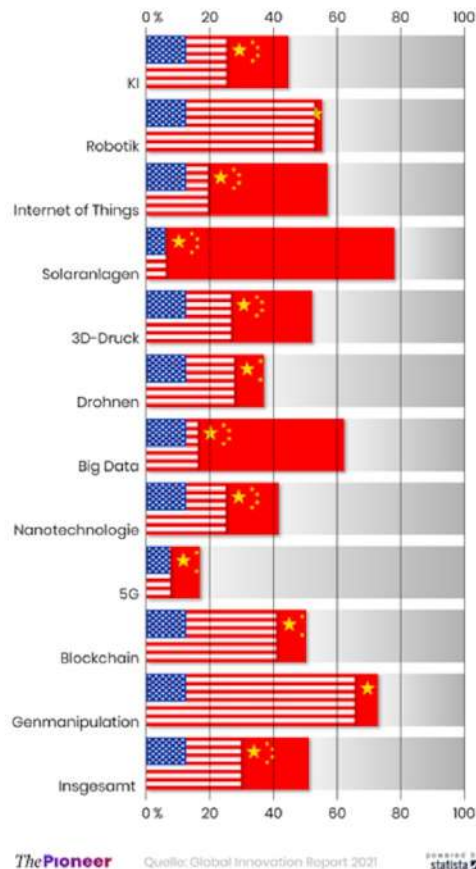
Quelle: The Economist,
IMF Direction of Trade Statistics

powered by
statista

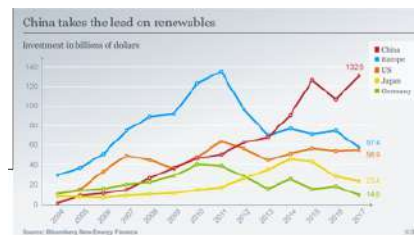
Čo bude s Čínou?

Die Patentrivalität

Anteil an Patenten in der High-Tech-Branche, in Prozent

„Bohatstvo a postavenie plodí pýchu a pýcha vyvoláva pohromu.“
Lao-c'

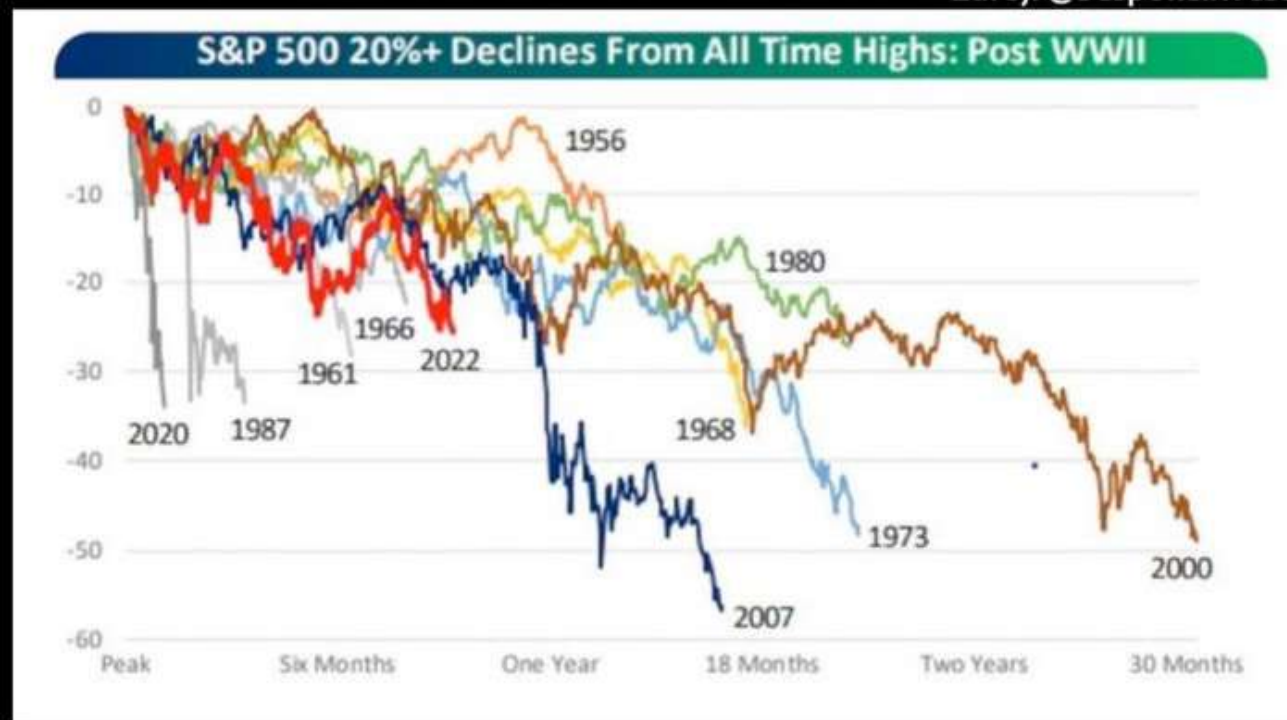

Čo bude?

**Ak nevieme
do čoho by
sme mali
investovať,
skúsme
investovať
do seba –
pokúsme sa
byť lepšími
ľuďmi.**

Straty amerických akcií od vrcholu v medvedích trhoch po druhej svetovej vojne vs. medvedí trh 2022 (červená krivka)

Zdroj: @bespokeinvest

www.jurajkarpis.com

Všetko sa mení, ale to najdôležitejšie nie

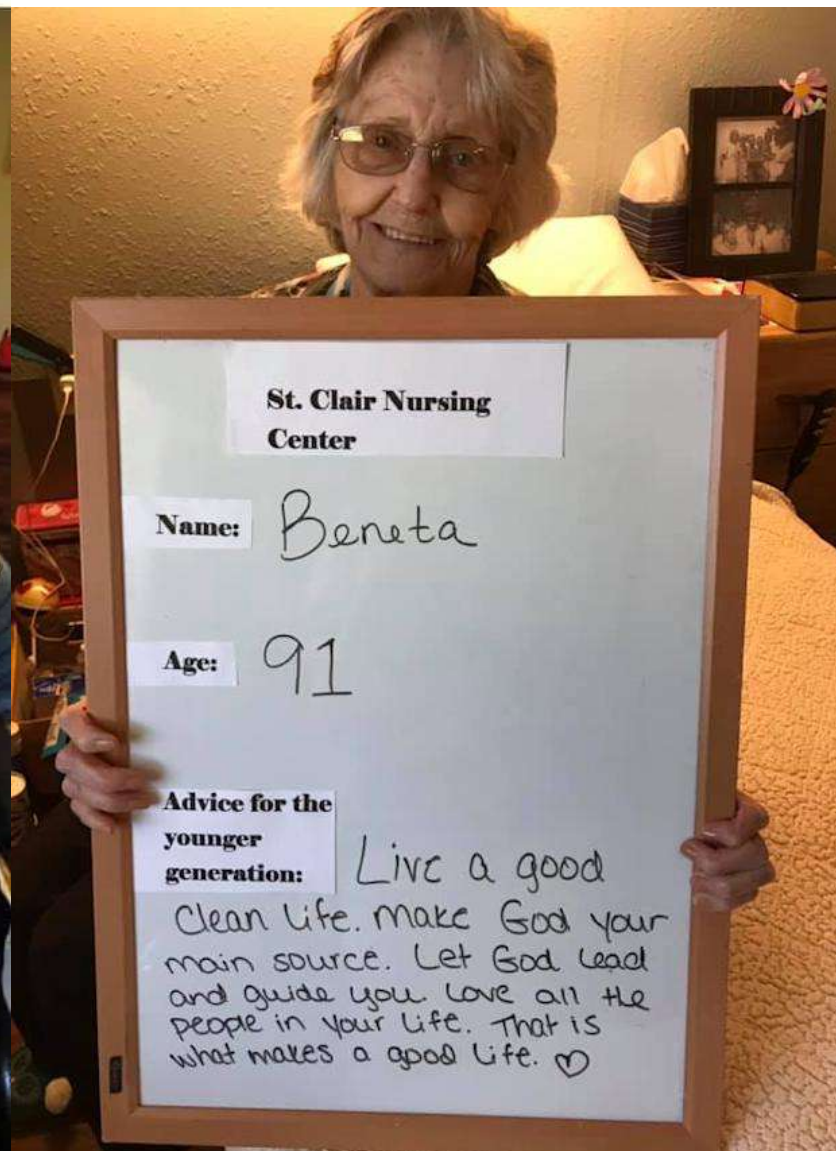

**Dôležitejšie ako poznanie
toho, čo sa okolo nás mení, je
poznanie toho, čo sa nemení**

**Spýtal som sa múdrehu muža,
„povedzte mi pane, v akej oblasti by
som mohol urobiť veľkú kariéru?“**

**S úsmevom mi povedal, „bud'
dobrým človekom. V tejto oblasti je
veľa príležitostí a veľmi malá
konkurencia.“**

Čo bude v obchode?

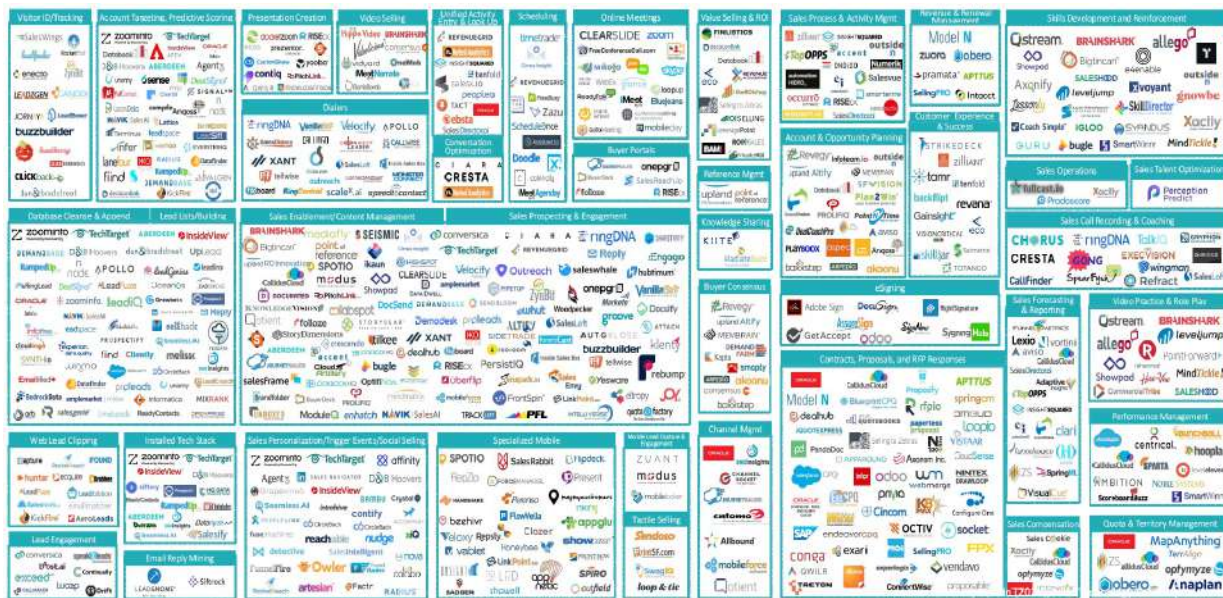
Happynomics - +37% predaj (Shawn Anchor), +43% produktivita (Hay Group), +33% zisk (Gallup), + 300% inovácie (HBR)

64% mileniálov neprijme prácu vo firme, ktorá nemá silnú politiku spoločenskej zodpovednosti, 83% bude mať vyššiu lojalitu k firme, ktorá rieši spoločenské a environmentálne problémy

(zdroj: Mercury Research)

Čo bude v obchode?

- **Salesomation** – automatizácia predaja (29% - predajná stratégia a plánovanie, 13% - identifikácia a kvalifikácia leadov, 43% - konfigurácia riešenia, cenové kalkulácie a ponuky, 50% - vybavovanie objednávok, 40% - po predajné aktivity, 25% systémová podpora. Predaj na diaľku je novým normálom – 70% firemných nákupcov preferuje vzdialenú ľudskú interakciu pred osobnými schôdzkami, 50% nákupcov hovorí, že komunikácia na diaľku im nakupovanie zjednodušuje

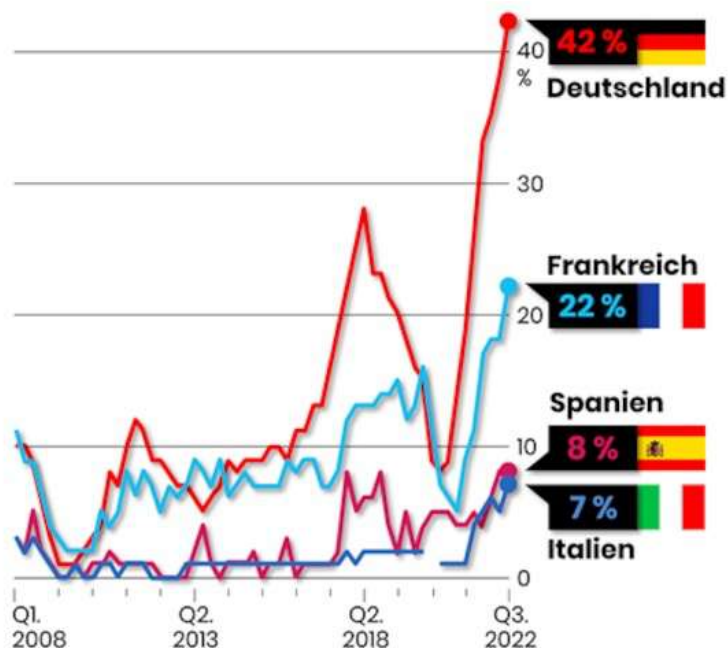

(zdroj: Mercury Research)

Čo bude s pracovníkmi?

Fehlende Fachkräfte

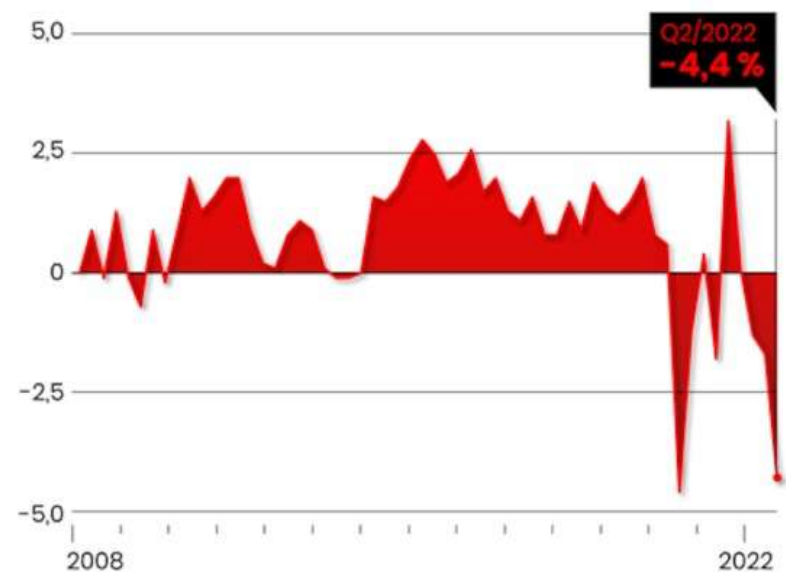
Unternehmen des verarbeitenden Gewerbes, die einen
Arbeitskräftemangel melden, in Prozent

ThePioneer Quelle: Bloomberg, Europäische Kommission powered by statista

Löhne sinken

Veränderung des Reallohnindex im Vergleich zum
Vorjahreszeitraum, in Prozent

ThePioneer

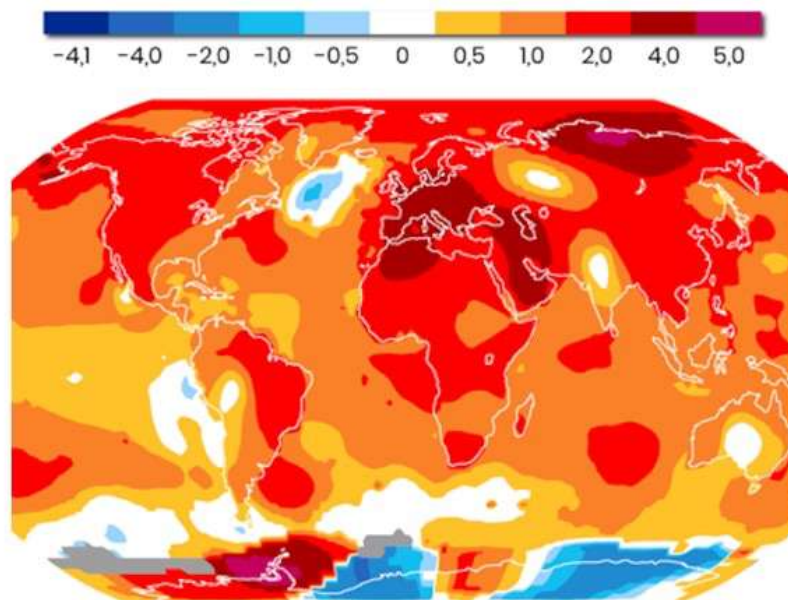
Quelle: Statistisches Bundesamt

powered by
statista

Čo bude s planétou?

Es wird immer heißer

Durchschnittlicher Temperaturanstieg in den letzten fünf Jahren im Vergleich zu 1951–1980

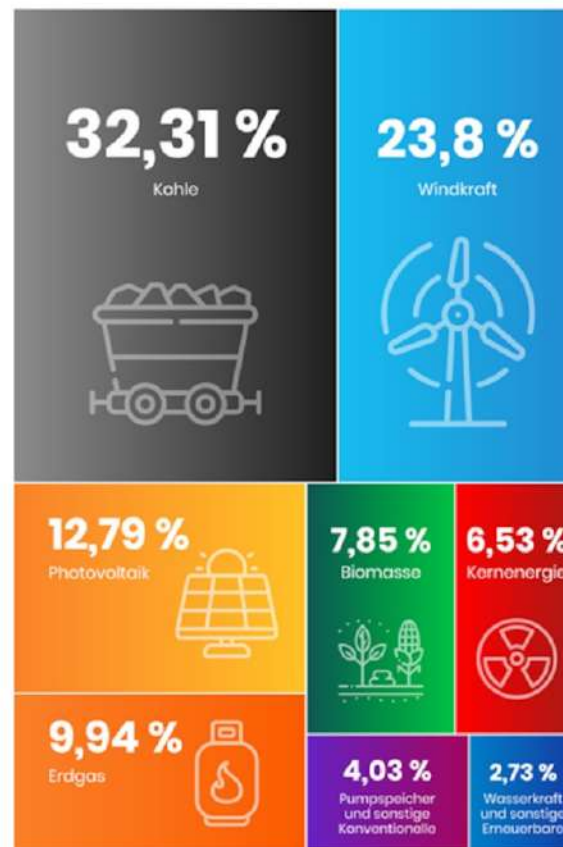
ThePioneer

Quelle: NASA

powered by
statista

Strommix: Kohle first

Seit Anfang des Jahres erzeugter Strom nach
Energieträger, in Prozent

Anmerkung: 0,02% fehlen auf Grund von Rundungsfehlern

ThePioneer

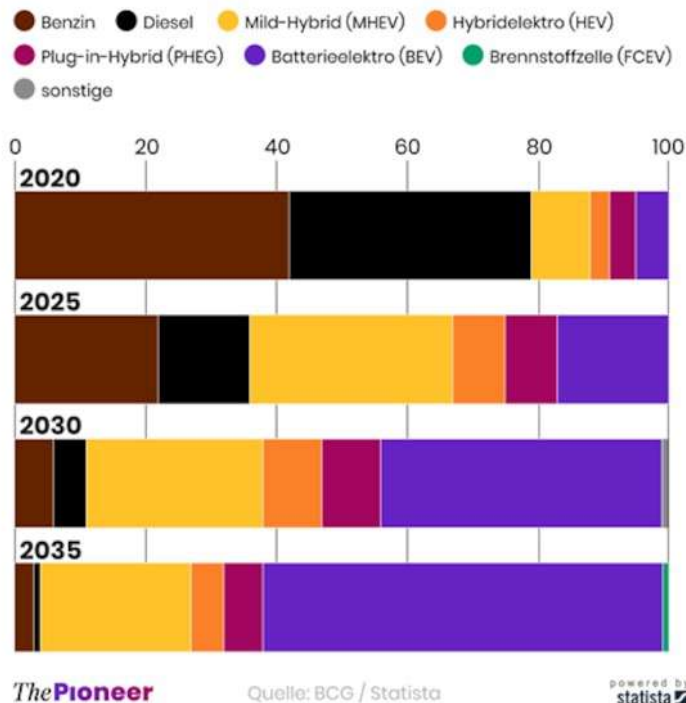
Quelle: SMARD, Eigene Berechnungen

powered by
statista

Čo bude s autami?

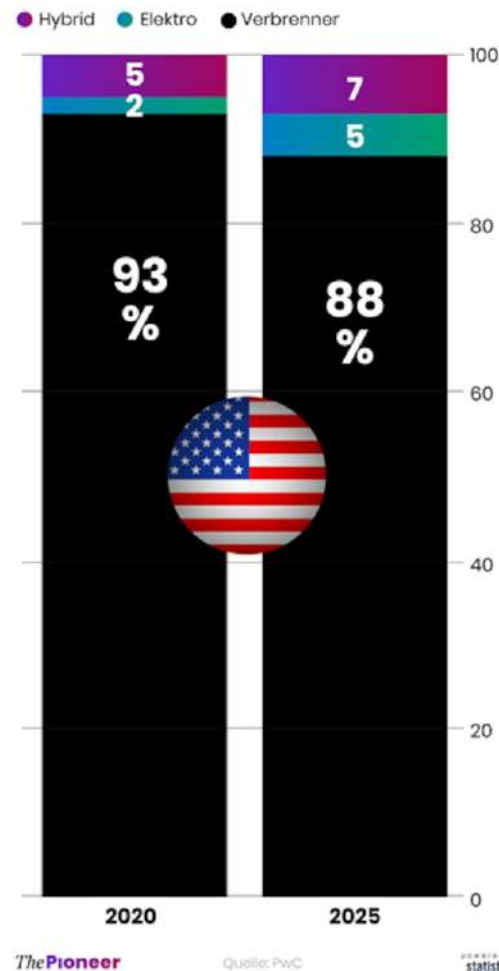
EU: E-Autos auf dem Vormarsch

Anteile der Antriebsarten am Absatz von Automobilen in der EU, in Prozent

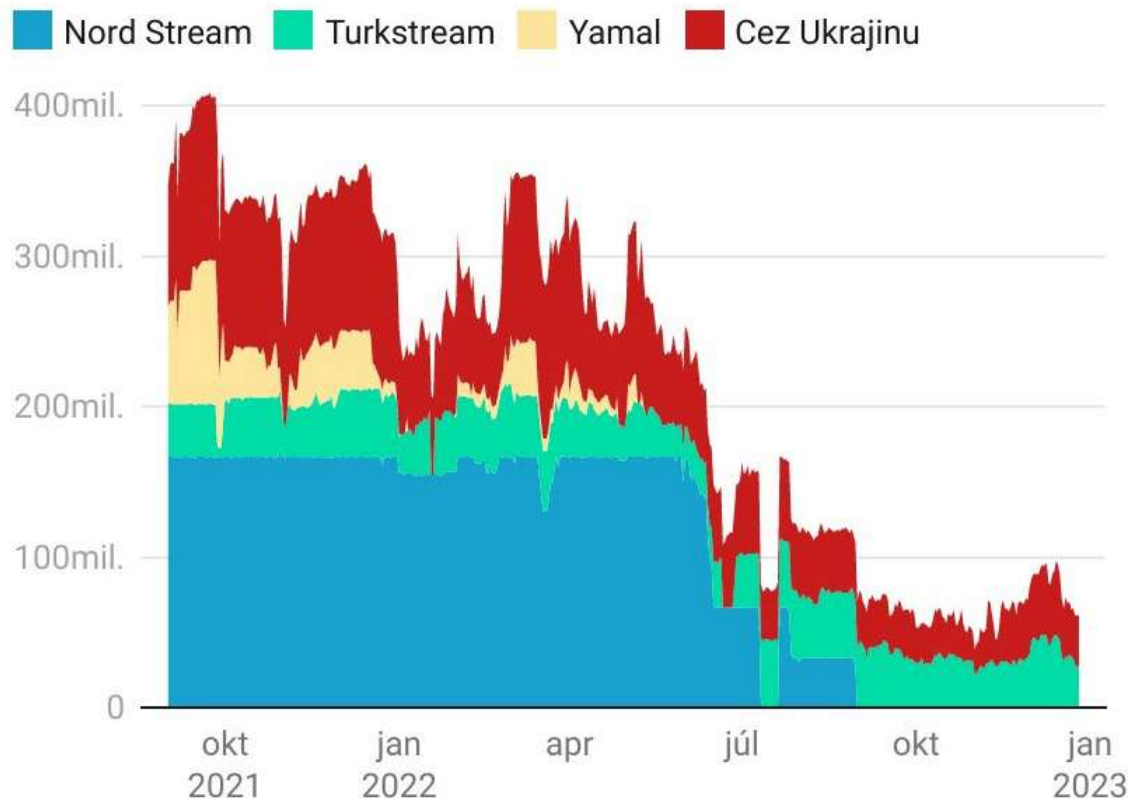
USA: Verbrenner First

Prognostizierte Verteilung von Antriebstechnologien bei neuen Fahrzeugen in den USA, in Prozent

Ruského plynu je v Európe čoraz menej

Dodávky potrubného plynu z Ruska podľa plynovodov (m3)

Zdroj: Macrobond, ENTSOG, VÚB • Vytvorené pomocou Datawrapper

DENNÍK N

Očakávajme
neočakávané a
predstavme si
nepredstaviteľné

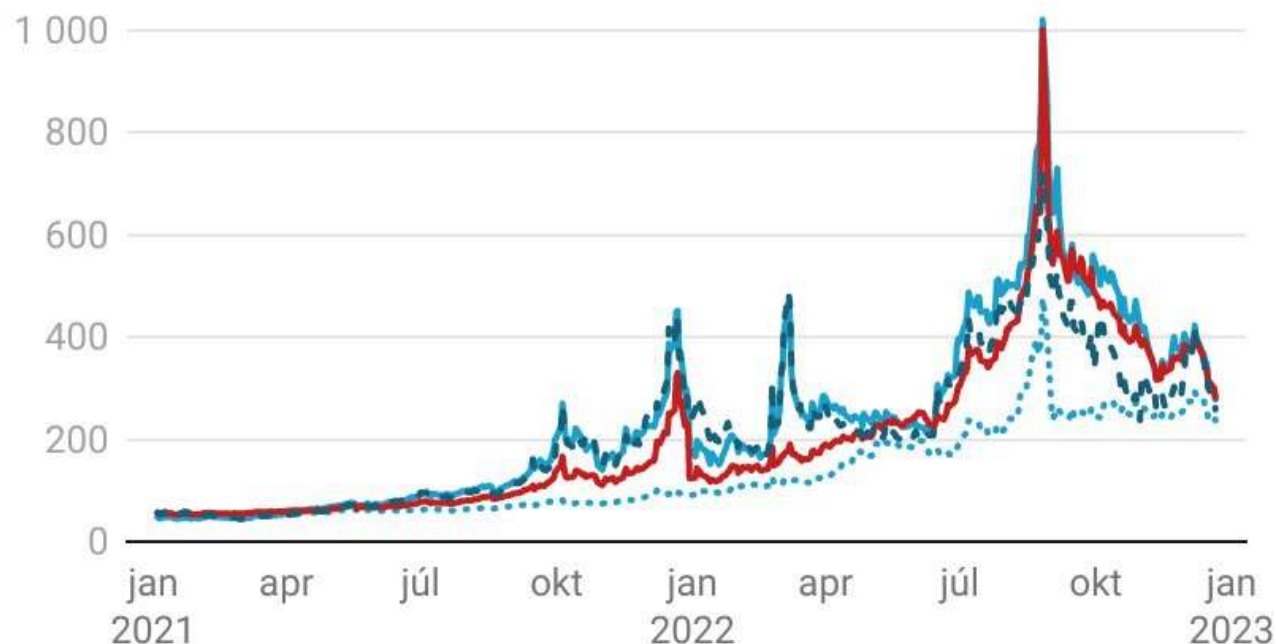
- Bez ruského plynu
- Bez plynu
- Bez drahej elektriny
- Bez nakupovanej elektriny
- Bez elektriny
- Bez internetu...

Elektrina zlacnie, ale nie na úroveň z roku 2021

Ceny elektriny podľa času dodávky (EUR/MWh)

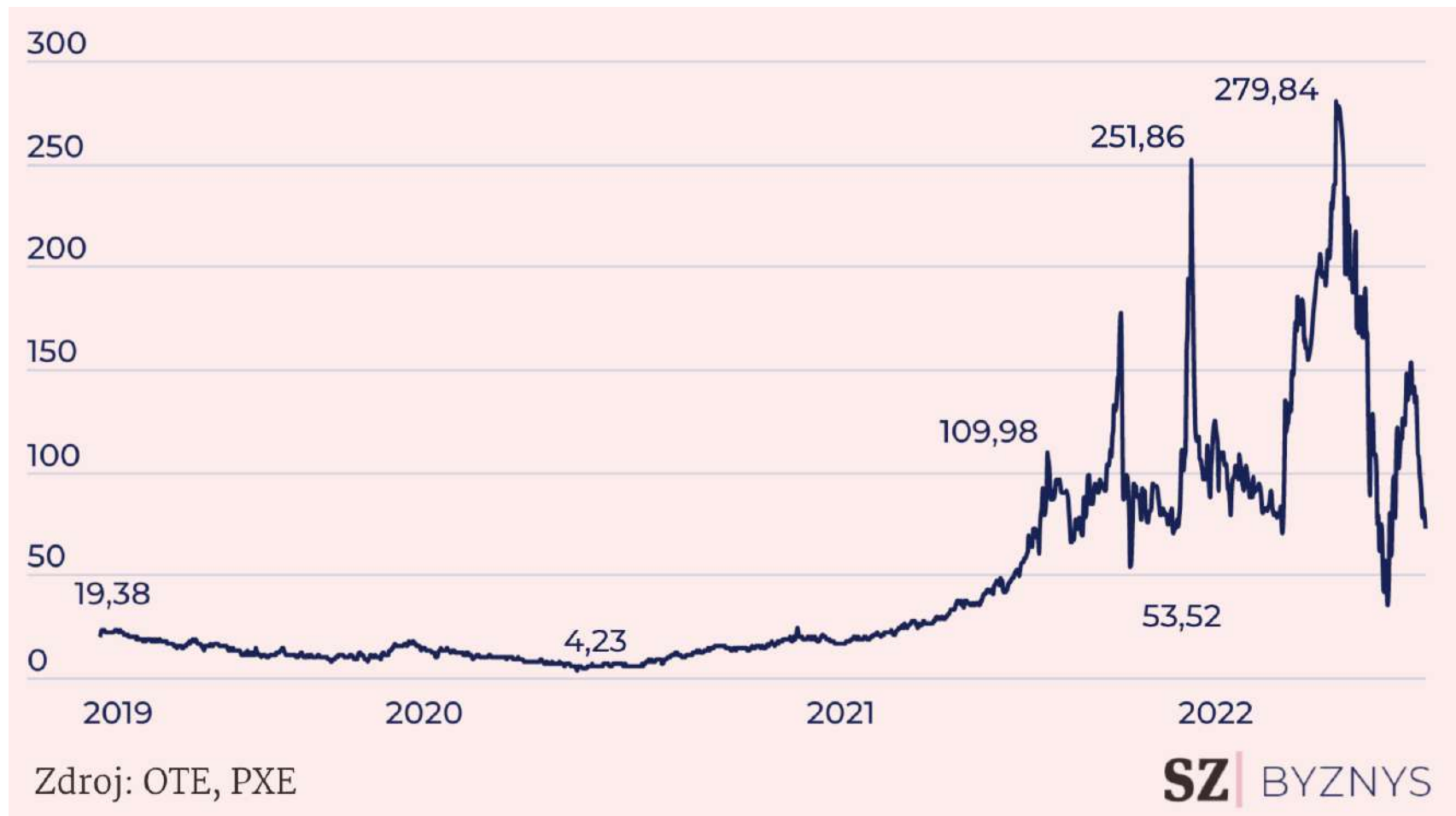
— Cena na nasledujúci rok — Cena na nasledujúci štvrťrok

- - Cena na nasledujúci mesiac Cena na rok 2024

zdroj: Denník N

Cena plynu na burze

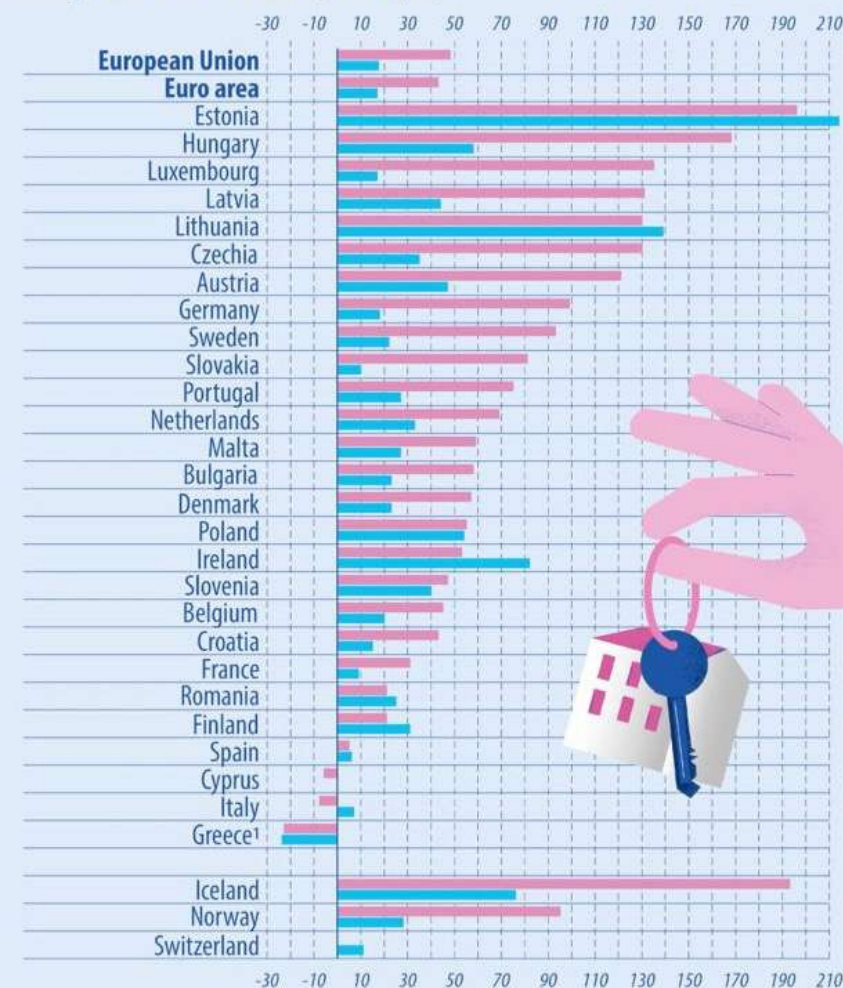

Nič nerastie do neba a stále

- Ceny nemovitostí nemusia iba rásť
- Ceny nemovitostí môžu klesať
- Ceny nemovitostí môžu aj padnúť, keď praskne bublina

House prices and rents

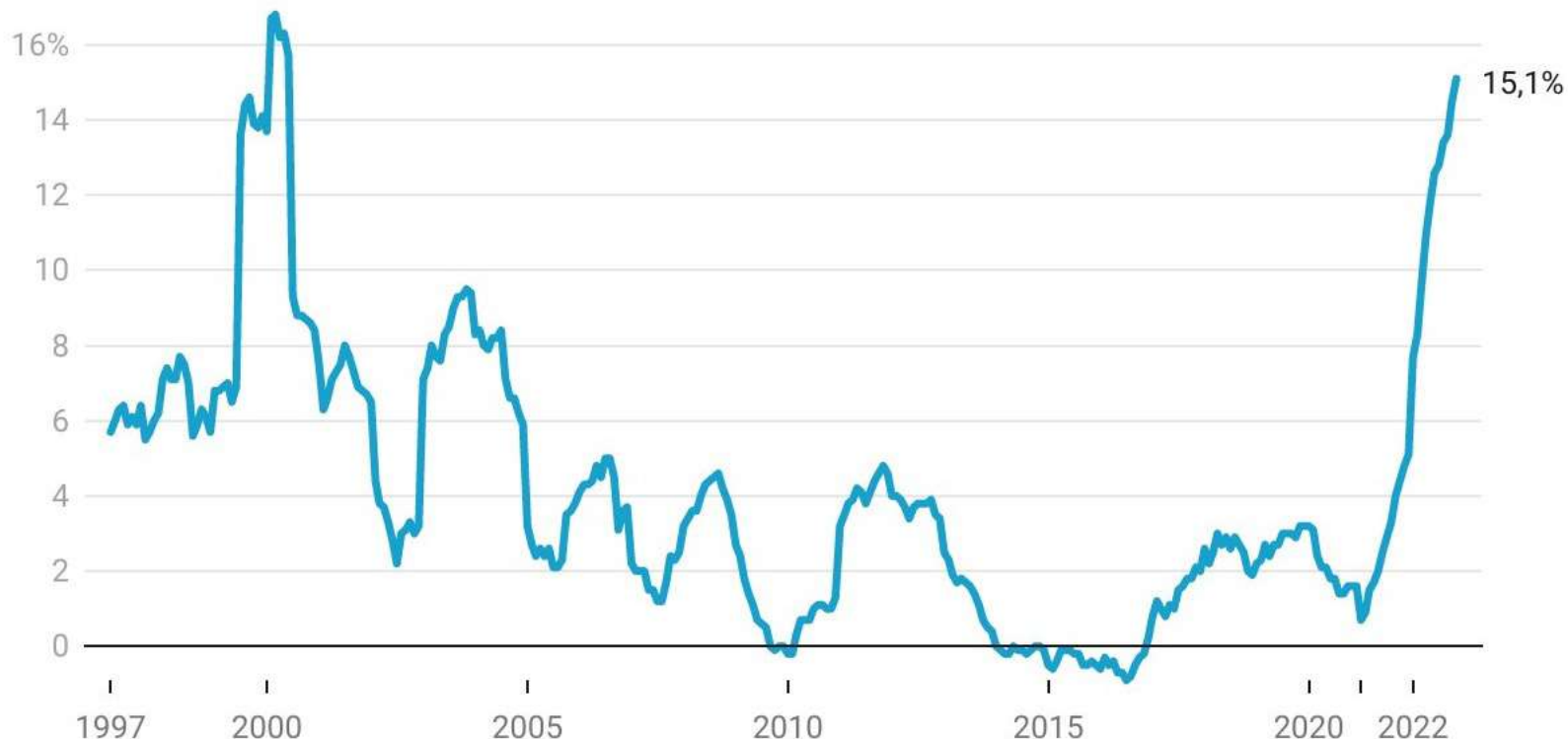
Changes between 2010 and Q2 2022 (%)

¹ House Prices: data from Bank of Greece; 2021 instead of second quarter of 2022.

Inflácia je späť

Medziročný rast spotrebiteľských cien (HICP)

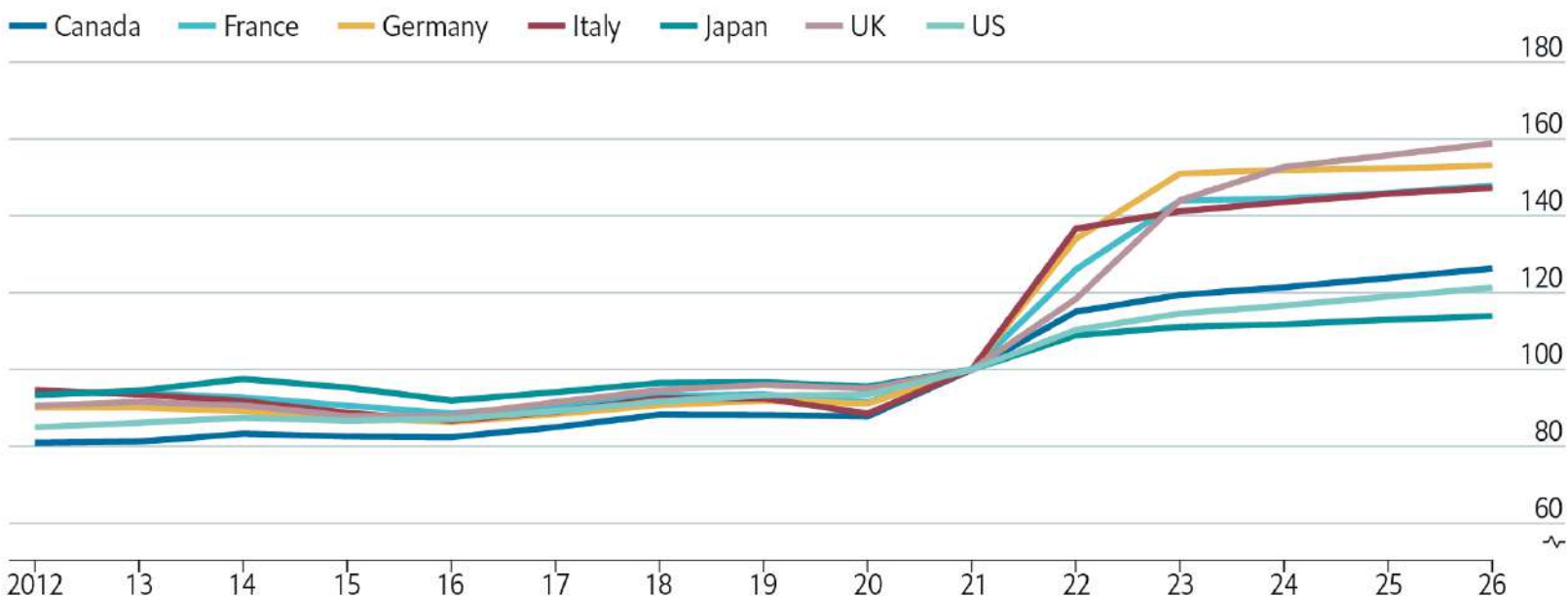
Inflácia vytvára tlak na ďalšie zvyšovanie vstupov a osobných nákladov, aké sú naše kalkulacióny a cenová politika?

zdroj: Denník N

Počítajme s vyššími vstupmi – ako dosiahnuť vyššie predajné ceny? Ako zefektívniť procesy? Ako zmeniť portfólio výrobkov alebo zákazníkov? Ako redukovať fixné a variabilné náklady?

Increases in European input costs outpace other advanced economies

(producer price index; 2021=100)

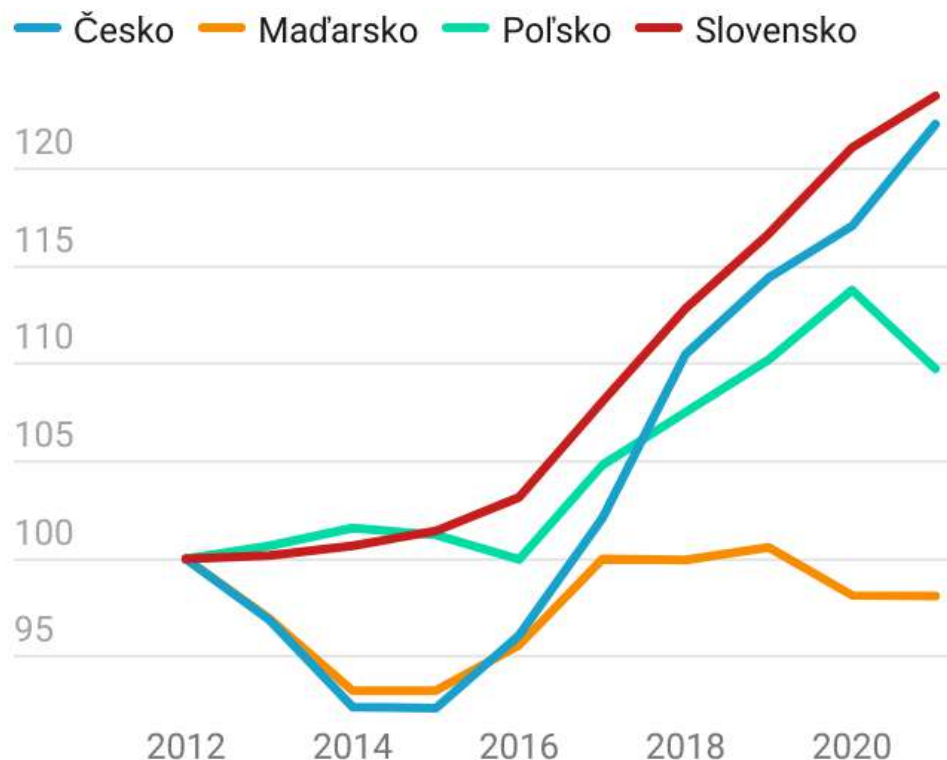

Source: EIU.

*EIU forecasts from 2023.

Slovensko začína byť pre podniky drahé

Jednotkové náklady práce, 2012 = 100

Riešenia?

- Menej priemerných pracovníkov, viac špičkových
- Automatizácia a digitalizácia
- Zmena stratégie
- Kooperácia s lacnejšími
- Iné formy organizácie práce a odmeňovania

zdroj: Denník N

www.ipaslovakia.sk

Byť pripravený

- **Ako sa zmení trh, na ktorý dodávame? Zákazníci, objednávky, ceny, konkurenti**
- **Ako sa zmení trh, na ktorom nakupujeme? Materiál, suroviny, komponenty, energie, ceny, dostupnosť**
- **Ako sa zmení trh práce?**
- **Ako sa zmení medzinárodný obchod a preprava?**
- **Ako sa zmení legislatíva a centrálné zásahy do podnikania?**
- **Aké nové materiály a technológie zmenia náš biznis?**
- **Čo sa pravdepodobne stane a bude mať vplyv na náš biznis?**
- **Čo neočakávané sa ešte môže stať a môže ovplyvniť náš biznis?**

Cash is king

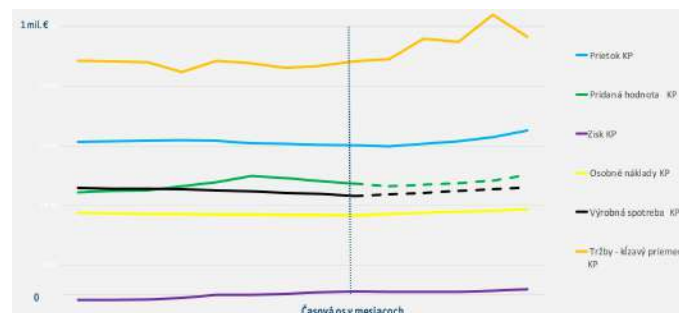
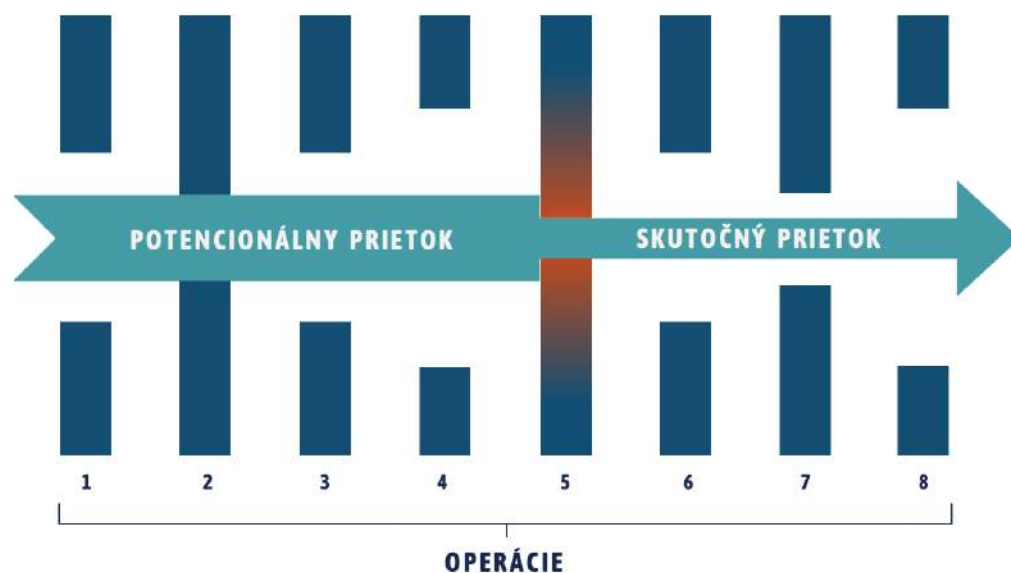
- **Akumulujme hotovosť a zbavme sa rizikových zásob**
- **Získajme peniaze za pohľadávky a predajme hotové výrobky**
- **Redukujme investície**
- **Firmy v kríze neumierajú na zlé hospodárske výsledky, ale na nedostatok peňazí**
- **Venujme sa zlepšeniu nášho cash flow, pretože všetci veľkí a silní to už robia**

Najhorší variant plánu a rozpočtu

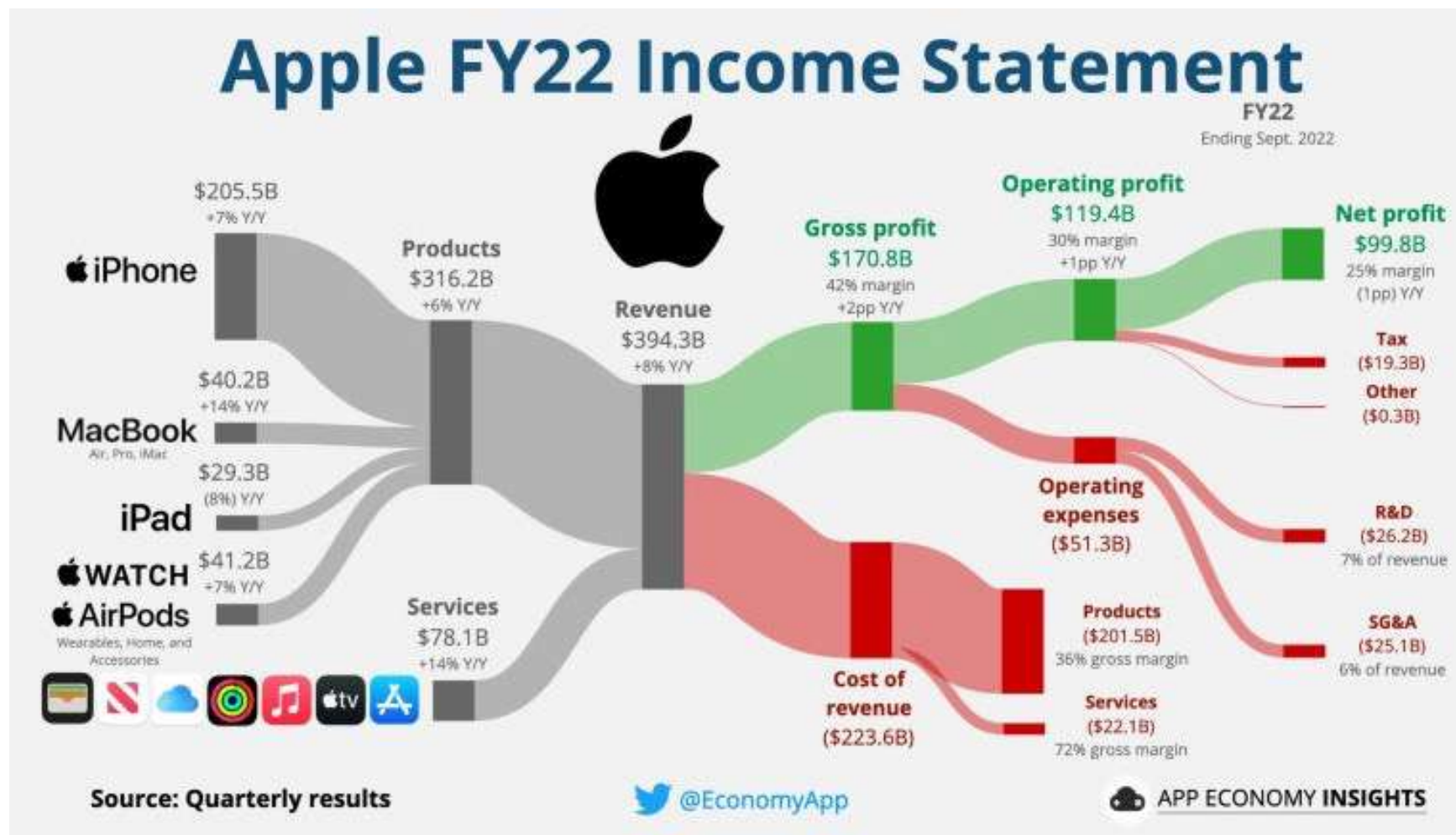
- **Pesimistický predaj**
- **Najvyššie ceny kľúčových vstupov**
- **Redukujme fixné náklady**
- **Pripravme ľudí na scenár ut'ahovania opaskov a prežitia**

Prietokomer (Klieštik, Juhaniak, Ondrejčka)

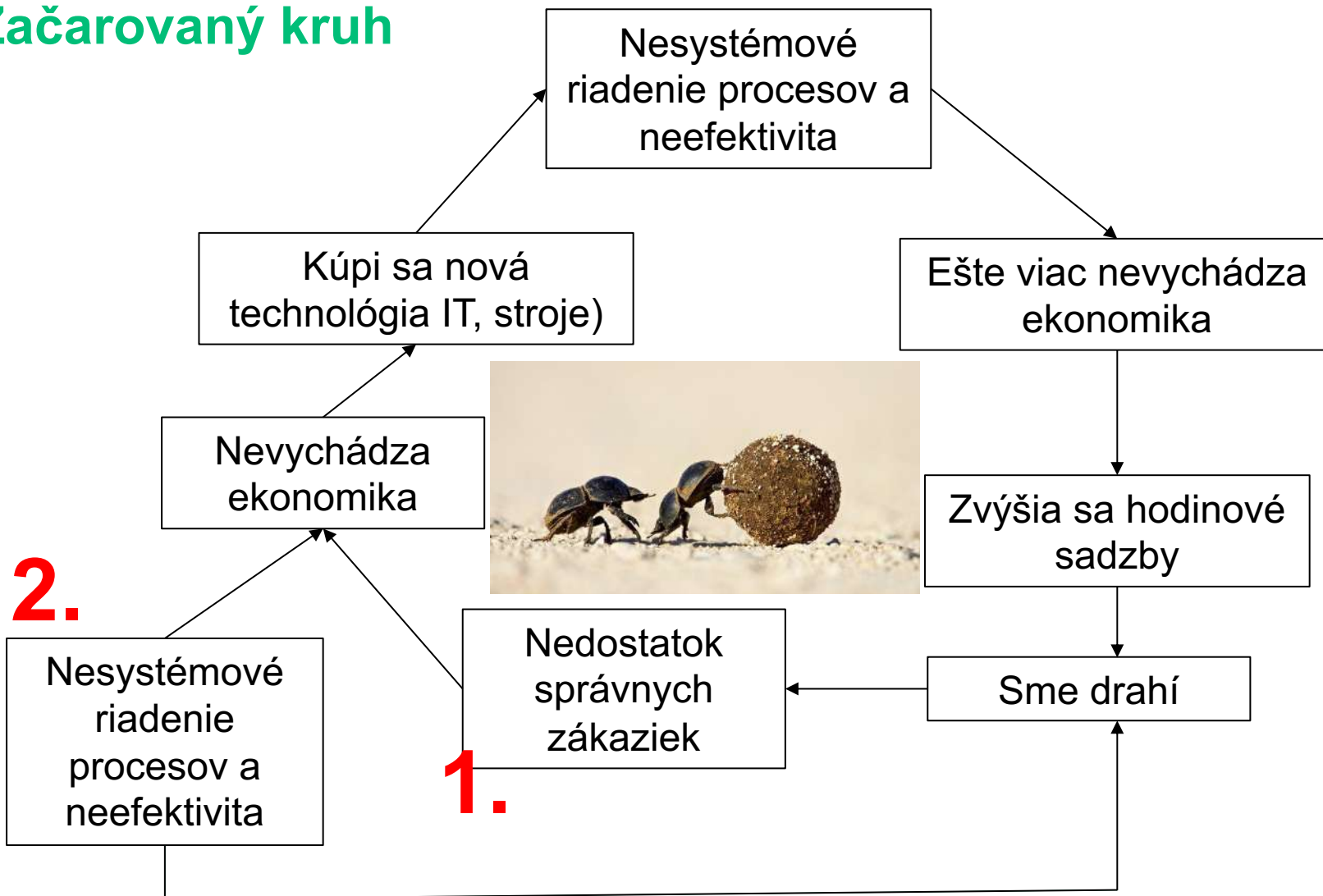
- Neexistujú ziskové zákazky, iba zisk, ktorý je na účte
- Predávame kapacitu úzkych miest (marža výrobku/prácnosť na úzkom mieste)
- Neriadime vyťaženie zdrojov, ale prietok úzkeho miesta

Na čom zarábame a koľko to stojí?

Začarovaný kruh

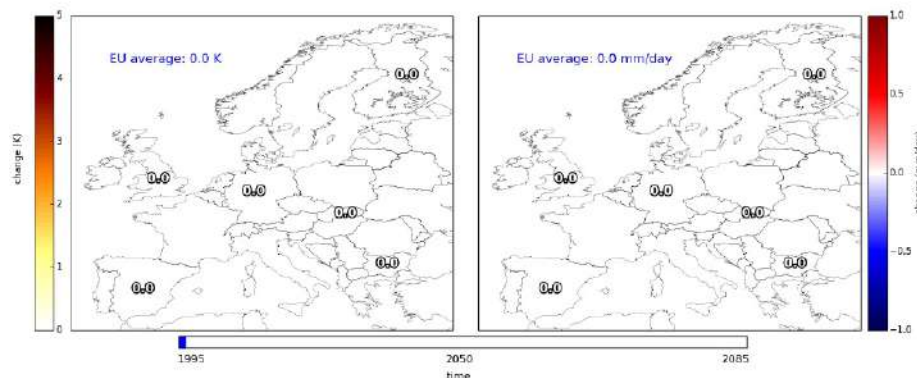
Kľúčoví ľudia

- **“Prvá päťka“ v hokeji, Messi a Mbappé vo futbale vyhrávajú zápasy**
- **Udržme si kľúčových ľudí – charakter, znalosti, vnímajú problémy a prekážky ako motiváciu, milujú zmenu. Sú odolní a antikrehkí**
- **Budujme vzťahy, súdržnosť, tímy „výsadbkárov,“ ktoré pracujú ako seržant Rowan (Nájdite Garciu)**
- **Používajme 3P – pozoruj, pochop, podnikni akciu**
- **Budujme spoločenstvá – kresťanskí podnikatelia, Inovato, Akadémia Dobrého pastiera, Red Button, Aliancia za silné regióny a pod.**

Firma 2023, inšpirácia Švec Group

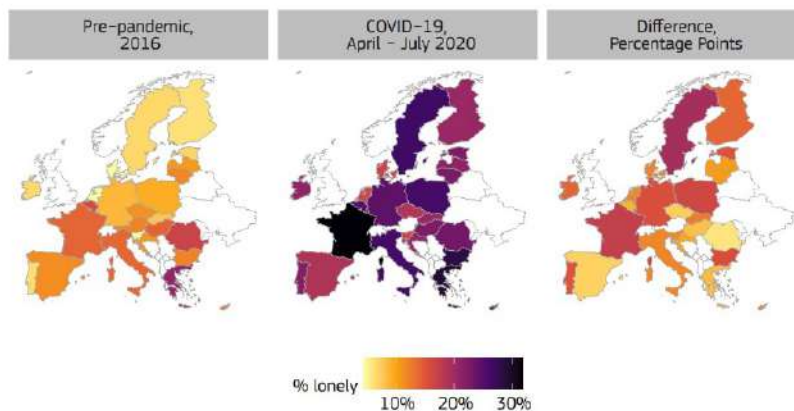
- **Zdravá firma, spokojní spolupracovníci a budovanie firemnej kultúry**
- **Decentralizované riadenie firmy a mikro-podniky a reagovanie na výzvy prostredia**
- **Využívanie digitalizácie a umelej inteligencie**
- **Efektívne využívanie technológií, materiálov a energií**
- **Inšpirácia Baťovým systémom riadenia**
- **Rozvoj obchodu a marketingu**
- **Stále inovácie v technológiách a procesoch**
- **Osobnostný rozvoj a vzdelávanie**
- **Možnosti financovania firemných aktivít**
- **Vyšší zmysel práce**

Chráňme ľudí a prírodu

Osamelosť = z 12% na 25%

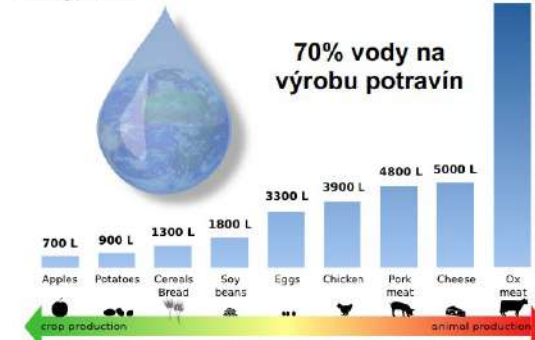
FIGURE 14. Loneliness in the EU

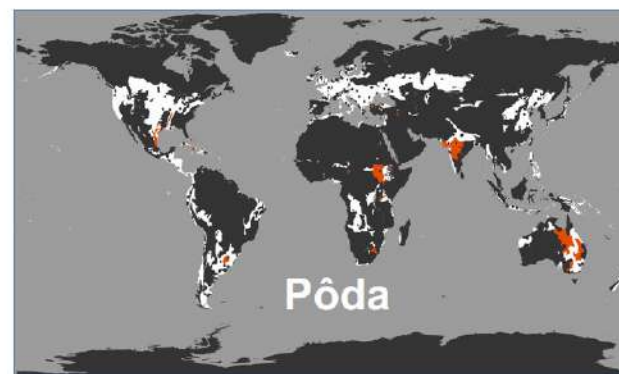
40% rozdiel v globálnej dispozícii vody a potrebe do 2050

Water need for food

For 1kg produced :

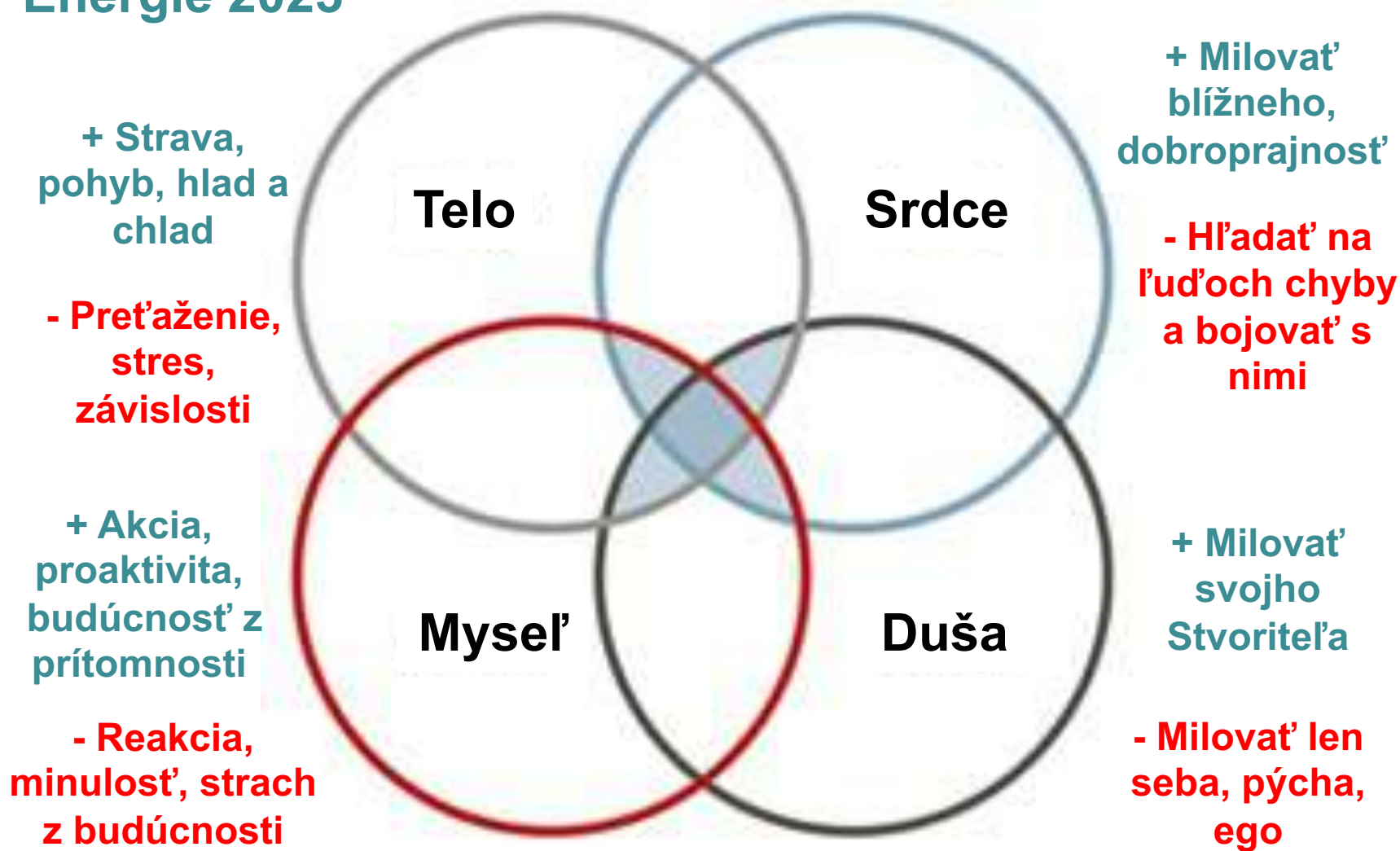

Source : Water Foot Print <http://www.waterfootprint.org/?page=files/productgallery>

- Pôda produkuje 95% kalórii
- Len 13-18% súše je prirodzene úrodných
- V EU je rýchlosť degradácie pôdy 25 m2/s

Energie 2023

4 prístupy k problémom

Pasívne
prežívanie a
frustrácia

Boje a
konflikty

Plač na
nesprávnom hrobe

Proaktívne riešenie
problémov

Svet neopravia politici a úradníci. Svet opravujeme my - od seba a zdola

